

Redacțiunea Administrațiunii
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisorile neînscrise nu se re-
trimite. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Biroaurile de abonații:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inscrise mai primenit în Viena
Hedolff, Mose, Eisenstein & Volger
(Otto Haas), "Verlag, Alois
Horn & M. Dittke, J. Oppel, J. Do-
nberger" în Bușteni: A. V. Goltz-
berger "Anon. Mass. Edition. Bernat";
în Frankfurt: G. L. Damb; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garzonă pe o coloană 8 cr.
și 80 cr. imbra pentru o pu-
blioare. Publicații mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serec 10 cr. v. a. sau 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ)

"Gazeta" este în fă-care dl.
ABONAMENTUL ANUAL: Brașov
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂȚEA:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se pronunță la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOVU:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonații cât și
inserșiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 287.—Anul LIII

Brașov, Duminecă 23 Decembrie st. v.

1890.

Brașov, 22 Decembrie v. 1890.

Mândru și bogat împodobit
cu daruri de tot felul a fost
„Pomul de Crăciun” al adversa-
rilor noștri. Ei sunt la sacul
cu grăunțele și știu să-și facă
numai lor parte, când împart.

Mereu cetim, că statul face
colo una, dincolo alta cu banii din
visteria, și le face toate numai pen-
tru favoriții și iubiții celor dela
cârmă, numai pentru limba, na-
ționalitatea și cultura lor. De
rëndul acesta le-a acătat de
„Pomul de Crăciun” și făgădu-
ie, că le va da pentru Kultur-
egyletul ardeleni un ajutor de
stat de un milion, pentru acel
Kulturegylet, care și-a ales ca
țintă de a lupta alături cu orga-
nele guvernului pentru maghiari-
sarea Ardeleni, ce s'ar pute să
vârși numai nimicindu-se cu to-
tul cultura națională a Români-
lor și a Sașilor din această ne-
fericită țară.

Și totuși tocmai aceia, cari
împart darurile numai și numai
la ai lor și pentru scopurile lor,
strigă mai tare, că ei nu se gândesc
să nedreptătescă pe nimeni, și că
ei nu voesc alta, decât ca „tot
cu aceeași măsură să li-se măsore
lor, cu care ei totdeauna au măs-
urat celorlalte rase.”

Cu aceste cuvinte a voit de-
putatul Iuliu Horvath să ia în
apărare cea mai nedreptă cerere
a Ungurilor ardeleni, ca statul
să le subvenționeze Kulturegyle-
tul pe socotela Românilor și a
Sașilor.

Dér oricât de mari dușmani
ne-ar fi Kulturegyletistii, noi nu
le-am putea dori o stare mai
amărită, ca aceea, la care este ad-
redusă populația română din Ar-
deal și Ungaria, nu numai politi-
cesce ci și în toate celelalte privințe.
Să-i ferescă Dumnezeu să li-se

măsore și lor cu aceeași măsură,
cu care ne măsură ei nou!

Orî de cumva nu este așa, de
cumva părerea noastră ar fi ră-
tăcită, cum cred ei, spună-ne
atunci de ce se se bucură ad-
Românul când, ca toți bunii
creștini, se pregătesc și el a
serba sârbătorea luminii, a păcii
și a dragostei între omeni? Să ne
spună un singur bine, ce l'ar
fi dobândit el dela cei ce măs-
ură ad- folosele și bunătățile în
stat, și atunci vom dice, că
am greșit și că am păcătuit
față cu conlocuitorii noștri, cari
și ei se numără între oștașii lui
Christos.

Nici măcar o singură faptă
bună merită a aduce folosul nea-
mului românesc, sprijinind drep-
tul și libertatea lui și înaintând
cultura lui națională, nu putem
să înregistrăm nici în timpul ce
ne desparte de sârbătorea Crăci-
nului din anul trecut; fapte însă,
prin cari ni-se calcă dreptul, ni-se
mărginesc libertatea și ni-se atacă
limba și cultura națională putem
să producem cu sutele și cu miile.

În loc să ia măsuri pentru a
ajuta învătămîntului popular românesc
să potă înainta mai bine,
împlinindu-și scopul cel mare,
ce-l are pentru creșterea popo-
rului, guvernul unguresc se gân-
desce cum să-l nimicescă mai
curând, pregătind prin proiecta-
ta instituțiune a asilurilor de
copii maghiarisarea lui totală.

D-lă Csaky cere adecă, ca micii
copii să începă a învăța ungu-
resce dela trei ani, pentru-ca mai
târziu să se potă introduce în toate
școlile populare limba de propu-
nere maghiară, sub cuvânt că
copilașii nu mai au lipsă de es-
plicarea în limba lor maternă.

Și pe când se pregătesc ma-
ghiarisarea totală a școlilor noastre

pe când se dau ajutore numai
culturei, pentru care se luptă Kul-
turegyleturile, poporul român
suferă cumplit sub o adminis-
trațiune aproape cu totul străină
intereselor lui de viață, averea,
libertatea și onora lui este dată
pe mâna întemplerii, căci judecă-
torii, între cari sunt parte mare
Unguri tineri, cari nu mai știu
nici o limbă afară de a lor, comu-
nică ad- cu țeranii români a-
prope în toate părțile, chiar și în
comitate de acele, unde popora-
țiunea rurală e cu desăvârșire româ-
nescă, numai cu ajutorul servitori-
lor și a haiducilor de pe la tribu-
nale și închisori, pe cari îi folo-
sesc ca tâlmaci.

N'avem d-er să arătăm nici
măcar o singură faptă din partea
celor, cari au cuțitul și pânea
în mână, asupra căreia am pute
să ne bucurăm și noi în aceste
sfinite sârbătore, ca de-o faptă să
vârșită spre binele și pentru în-
naintarea națiunii noastre.

Orî d-er să ne bucurăm de
chipul ne mai audim, în care
au fost judecați și înfundați în
temnițe diariștii noștri, cari ap-
drepturile poporului?

Totuși însă s-ortea nu ne-a
lăsat fără de mângăiere și fără
de speranță nici în aceste zile
de grea cercare.

Acastă mângăiere și speranță
o aflăm în noi înși-ne, în puterea
și vitalitatea românismului, pe care
o știu preții ad- și națiunile mari
ale Europei; o aflăm în convin-
gerea puternică, că prin solidari-
tate și bărbăția vom pute noi în-
și-ne să ne croim un viitor
mai bun.

Tarî în această convingere, do-
rim cetitorilor noștri sârbătore
fericite!

Revista politică.

Dinăuntru. Prin gazetele mari ale
Franței, Germaniei și a. se ridică
și glasuri puternice în contra prigo-
nirii Românilor din Ardel și Ungaria.
Dintre toți însă, lucru firesc, mai mult
fi d-ore de noi pe frații noștri din Româ-
nia. Precum d-lă Ionel Grădișteanu,
din a căruia vorbire am publicat o
parte Dumineca trecută, tot așa și d-lă
deputat Valerian Urseanu, printr'o lungă
și interesantă vorbire arată în camera
română suferințele noastre.

„Nedreptățile” — dice d-lă Urseanu,
— „cari treptat se grămădesc pe capul
poporului român din Transilvania, nu
cred, că pot să aibă sfârșit bun. Nu
știu ce va eși pentru noi, d-er de sigur,
că pentru Unguri nu pot să aibă un
sfârșit bun, căci orî cât vom
noi să fim de răbdători și orî cât vom
fi de înțelepți, nu putem să mergem
cu răbdarea până acolo, încât să ve-
dem pe bunii noștri vecini Unguri bat-
jocurind și chinind pe frații noștri
ardeleni și noi să stăm cu mâinile în
sine; suntem datori, ca prin presă,
prin reuniuni publice, prin presa din
streinătate, prin toate mijloacele să facem,
ca să înțelegă odată autoritățile și gu-
vernul ungar, că calea, pe care Ma-
gharii s'au pus, este foarte periculoasă.”

În onora deputaților I. Grădiș-
teanu și V. Urseanu, cari au desfășurat
în camera cestiunea suferințelor Româ-
nilor ardeleni, s'a dat Joia trecută un
mare banchet în Bucuresc, la care au
luat parte multe persoane distinse și
dece studenți, delegați de facultățile uni-
versității din Bucuresc.

Ș-au ridicat glasul pentru noi
Ardeleni și cauza noastră și în Senat
domnii P. Grădișteanu și G. Mărzescu.
Vorbirile acestor din urmă însă nu le
cunoscem încă cu deamăntul.

Între asemenea împrejurări de sine
se înțelege, că tinerii universitari de din-
colo se simt încurajați. Pentru tipă-
rirea memorandumului, în care se va face
cunoscută starea noastră și care se va
răspândi în toate limbile, se adună me-
reu bani. Principele Grigorie M. Sturza
a dăruit pentru scopul acesta 10,000
de franci.

Conducătorul Cehilor tineri Edu-
ard Gregor ținu o vorbire într'o adu-
nare populară despre pactul cu Cehii.

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

„Amintiri din Pribegia” după 1848.

De Ion Ghica. Bucuresc. Editura librăriei
„Soceci & Comp.” 1890.

Domnule Redactor!

În zilele trecute Principele Ion
Ghica, celebrul bărbat de stat al
României și Președinte al Academiei
Române, a publicat un volum de
un interes deosebit pentru istoria
modernă a Românilor, atât dincoace,
cât și dincolo de Carpați.

Acest frumos volum, de 882 pa-
gine, poartă titlul de „Amintiri din pri-
begia după 1848. În realitatea însă el
conține o serie lungă de documente is-
torice, scrisori de ale emigraților ro-
mâni: N. Balcescu (istoricul), C. A.
Rosetti, Ion Maiorescu, A. G. Golescu,
N. Golescu, St. Golescu, General Ma-
gheru, Tell, Eliade, Boliac și alții, a-
dresate principelui Ion Ghica în anii
1848—1852 la Constantinopole.

Cu deosebire pentru Transilvania
sunt importante scrisorile lui Balcescu
în privința mișcării române din Tran-
silvania la 1848—49, de asemenea „Me-
moriile” lui Ion Maiorescu, prin care

densul supuse Ministerului german din
Franfurt cestiunea Transilvaniei dim-
preună cu cauza principatelor române.

Scrisorile acestea, pentru cari istoria
are să aducă D-lui Ghica eterne mul-
țămiri, că le-a purtat cu sine mai mult
ani de-a lungul pe la Pera, pe Bos-
for, pe la Samos până când în urmă
le-a adus în țară, și o în fine le-a dat
publicității, dicem scrisorile acestea ne
înfașează o iconă viuă a evenimentelor,
a ideilor și activității române în epoca
dela 1848—1850.

Eu estrag o parte din scrisorile
acestea aici, pe cari le-am otit cu de-
osebită pietate și interes, și fiindcă
ele sunt numai simple documente is-
torice, cari se ocupă cu trecutul, și nu
au de-a face absolută nimic cu politica
de d-er, Vă rog să binevoiți a-le publica
în „Gazeta”.

Ală Domniei Vostre devotată amic

Nic. Densușianu.

Nicolae Balcescu către Ion Ghica.

I.

Pesta, 27 (15) Iunie 1849.

„Îți alătură aci o copie după o
scrisore a lui Buteanu, fostul prefect

român ce s'a spânzurat mai deună
de Unguri. Acastă scrisore adresată
cătră Unguri a trimis-o la maiorul
Ciutaoc. Mie mi-s'a împărtășit ieri și
am pus-o de s'a tradus din unguresce,
ca să și-o împărtășesc, ca să vești ce
dică și Românii și cum se ap-eră și ei.”

„Din rîndurile, cari cătră La-
dislau Popu scrișei, așa vedă cum
că D-vostre lucrați lângă princi-
piile egalității, libertății, și ale fra-
ternității. Forte mă miră, căci și
noi Românii totu pentru același
principiu ne luptăm; și de când
am început lupta acesta totu ade-
vărata libertate și recunoștința
esistenței politice a națiunii Ro-
mâne o am strigat. Acesta ne-a
fost simbolul, pentru asta trăim
și murim. Decă d-er și d-vostre
pentru asta vă luptați, atunci între
noi nu este nici o desclinire și e
pagubă a v-ersa atâta sânge fără
nici un folos. Acesta nu o po-
tesce nici nu o aduce cu sine
principiul frățietății; d-er așa vedă,
că ce diceți despre noi Românii,
că noi ne luptăm lângă absolu-
tism, aceea tocmai se potrivește
pe s-ema v-ostre. N'amă cercat noi

cu voi a ne însoți spre luptarea
libertății, numai naționalitatea să
ne o cunoscă? N'amă voit noi a
întinde dreapta noastră vouă, nu-
mai principiul egalității așa să-l
înțelegeți, precum e înțelesul lui
cel adevărat? Credeți, a trecut
timpul d-a mai subjugă popor.
În totu poporul, ca și în d-vos-
tră s'a treșit simțul naționalității.
Nici atâta nu v-ați putut încă
desmeți, că de simpatia Româ-
nilor aveți lipsă? Nu vedeți, că
și noi și voi, două elemente iso-
late, stăm în mijlocul atător
milion de Slavi, cari se silesc a
ne înghiți. Elementul Român
cu mult e mai compact dela
Tisa până la Marea Negră decât
ală vostru, și nu pote perî din
firul poporilor. Și ce bine ar
fi acesta, de v-ați lua la socotela
și v-ați sili a câștiga dragostea
Românilor (pentru-că d-er de
acesta aveți lipsă) er nu a omori
omeni nearmați, a împușca femei
și prunci, a aprinde sate, a sărăci
poporul, și totă țera a o preface
în centrim (cimetierre). Acesta
se împotrivesc cu drepturile ome-

Gregr dăce că la conferința dela Viena nu s'a recunoscut *dreptul public al Boemiei* și acesta e pericolul pentru națiunea cehică și este și cauza din care Cehii nu primesc pactul. Alți doilea motiv este, că primirea pactului german *unitatea Boemiei* va fi sfâșiată. Deputații Cehilor tineri nu vor îndrăzni nici unul să voteze pentru punctațiunile dela Viena. A treia cauză pentru care Cehii nu pot primi punctațiunile dela Viena este, că prin acele punctațiuni se mărginesc dreptul de egală îndreptățire al limbii cehice, așa că atunci nu va trebui să vorbească fi-care funcționari amândouă limbile, d'ér va trebui să știe pretutindeni nemțese. Mai adause Gregr, că acele punctațiuni amenință și școlile minorităților cehice în comunele germane și că din înființarea a trei curii cu dreptul de veto în dietă vor profita numai Germanii. Schimbarea legii electorale, încoronarea împăratului ca rege al Boemiei și propunerea lui Kvizala, toate acestea se vor face cu neputință prin veto al Nemților.

Nu stă în puterea Cehilor tineri, ca ei singuri să facă cu neputință primirea pactului dela Viena — adause Gregr. Prin obstrucțiune ei ar pute să amâne codificarea proiectelor de lege pentru pact; d'ér decă și toți deputații cehi vor vota în contra, nici atunci ei nu vor avea majoritatea absolută, acésta o au Germanii și marii proprietari. Va să dăcă față cu acele proiecte de lege pentru care se cere numai o majoritate absolută, nu pot face nimic deputații cehi; altfel stau lucrurile cu acele proiecte de legi, cari pentru ca să fiă primite au lipsă de o majoritate calificată, adecă de prezența a trei părți din numărul deputaților. Decă voru absentă 62 de deputați, atunci primirea astorfel de proiecte de legi d. e. acela despre curii, va fi zădărnicită. Decă toți deputații Cehilor bătrâni vor rămâne tari și voru fi contra pactului, atunci aceste proiecte de lege nu voru pute să fiă votate. De bună sémă că guvernul va face totu ce-i va sta în putere, ca să-și câștige pe unii dintre deputații cehi, pentru ca să facă imposibilă zădărnicierea pactului. Elu se teme, că-i va succede pôte guvernului să afle astfel de deputați; aceia, însă, cari se voru înjosi la așa ceva, voru atrage asupra-le bănuiala, că pentru ei este mai multă favorul guvernului decât acela al națiunii, și că interesul lor personal e mai pe sus de al națiunii (strigăte: Zradce! Trădători!) Problema alegătorilor să fiă aceea, ca să influințeze asupra deputaților, ca să voteze contra pactului.

Diferitele amenințări contra Cehilor, pentru casul, decă pactul se va zădărnici, nu sunt de loc întemeiate — dăse Gregr — așa d. e amenințarea că atunci ministrul va căde. Contele Taaffe nu va dimisiona așa de ușor, decă ceva nu-i va succede; elu e un bărbat politic priceput, care va aștepta până la alegerile cele nouă pentru parlamentul central, și decă-i va fi posibil, să-și câștige atunci o majoritate și așa speră Gregr, că Dumneșeu va ține încă multă vreme la guvern pe contele Taaffe. Decă se va întâmpla ca să viă un alt guvern, atunci națiunea va trăi și sub acesta. Decă guvernul va avea trebuință de cehii tineri, atunci va intra în prerațări cu ei, mai cu sémă atunci când voru fi în dietă un factor decisiv, însă *ceva pentru ceva*; decă guvernul va ave trebuință de ei, voru cere și ei ceva pentru națiune; cu promisiuni și cu sfărmituri nu se voru multămi.

Dinafară. Despre situațiunea politică europend de față mai tôte diarele vorbesc într'unu mod favorabil, cu deosebire însă diarele germane. Diarele liberale germane predică începerea unui nou periodu pentru împărăția germană. — Nu mai este, dicit ele, învâlmășela ce a stăpânit de cece ani de zile cercurile noastre politice, și a provocat atâtea certe și cofiote, când era vorba a se introduce înorți și reforme în organismul statului. „Mai liniștită și mai pașnică ca ori și când de vr'o câțiva ani încóce — dăse „National Zeitung“ — vomu petrece sărbătorile Crăciunului. Păzescă armatele Europei pacea cu mai mare ori mai puțină încordare, ea deocamdată nu va fi turburată de sgomotul asurđitor al armelor. Cestiunile politice internaționale deocamdată sunt dateindărăt și tôte statele se ocupă cu vindecarea relor interne, cu ușurarea greutăților din lăuntru.“ *Er „Nordd. Allg. Ztg.“* în numărul său de Crăciun scrie: „Nerturbată își va serba de astădată lumea ziua Nascării Domnului, — sărbătorea păcii și a iubirii de aprăpelui. În acésta stare se sémă ađi tôte statele europene și pte că tocmai aceste sémțăminte sunt cea mai mare garanță, că pacea e asigurată, că viitorul ni-se arată mai cu încredere, ca ori și când de vr'o câțiva ani încóce.“

„La Nouvelle Revue“ despre prigonirea Românilor de dincóce.

Vedem cu bucurie, că și revista parisiiană a d-nei Adam se ocupă într'unu număr mai nou

de sórtea noastră, a Românilor de dincóce. D-na Adam de sigur nu pôte fi bănuită a fi dușmană Maghiarilor, de aceea părerile revistei sale câștigă cu atât mai mare însemnătate.

Éta ceea ce s'a publicat în „La Nouvelle Revue“ din 15 Decembre 1890, care apare la Parisu sub direcțiunea dómnei Juliette Adam:

„Ungurii guvernamentali, cu tótă căderea d-lui Tisza, inițiatorul sistemului de persecuțiune în contra naționalităților nemaghiare, a cărora libertăți le a respectat partidul independenței (?) și față cu cari Deak însuși era de părere că nu este bine a-le irita, guvernamentali, dăcemu, pară a ave plăcerea, de doi ani încóce, a persecuta pe Români din Ungaria.

Fiă-care Românu independentu, care își dă cu glas tare ipărerea sa asupra situațiunei rasei sale, după ce este prigonit în mod arbitrar, e tras înaintea unui juriu unguresc, este condamnat fără dór' și pôte și trimis în închisorile statului între hoți și asasin.

O mare parte a elitei române din Ungaria, diariști, preoți, ómeni politici, chiar un bătrân generalu, au fost victimele crudității acestui sistem. În acéstu momentu trei diariști își espiă temeritatea lor în temnițele unguresc. Alți patru, d-lu Mureșianu, directorul „Gazetei Transilvaniei“, a espiț dălele acestor sărbătorit de întreaga junime română, până la Bucuresci și la Parisu.

A asupra micile naționalități prin Austria este o tactică sfătuită de Germania, și periculoasă, pentru-că ea nu pôte să aducă profitu, decât numai sfătuitorului.

Înțelegerea dintre Poloni și Ruteni va fi un exemplu de imitat; unii ca și alții voru pierde numai prin discordia lor.

SCRILE PILEI.

Mori fără iaz. Cetitorii noștri își vor aduce aminte de noua invențiune românescă a d-lui proprietar Nicolau Rusanu din comuna Săncel de lângă Blășiu, care a aflat mijlocul de a pute construi mori fără de iaz artificial. Măestria constă de-o parte în aflarea locului potrivit, unde apele curgătoare se pôte întrebuința pentru mânătu, seu mai bine dăse, ca putere motorică, d'ér fără a fi ridicat prin iaz ori stavilă; é de altă parte, în întocmirea mórei astfel, ca móra să nu fiă împedecată în lucrarea sa nici când apa e mare, și

nic când e mică. Acésta invențiune a fost patentată mai áutai în Austria și Ungaria, é acum ne comunică d-lu Rusanu, că totu pentru acésta invențiune d-sa a mai primit brevete și din Francia și din Italia. Pentru-ca să se justifice înaintea publicului, d-lu Nicolau Rusanu ne mai face următoarele împărțări: Decă până în timpul de față încă nui-a succedut a pune în praxă invențiunea d-sale, cauza acestei întârđieri este a se căuta într'unu procesu cu totulu neașteptat, în care a fost incurcat. D-sa adecă a aflatu loculu celu mai potrivit pentru construirea unei asemenea mori în hotarul Tiurului, care este a 3-a comună dela Blășiu în jos. Incă prin Augustu a cerut voiă dela comitat, ca să pôte ridica móra în loculu numit, d'ér în urma pedecilor, ce i-s'a pus din partea unor interesați în cauză, comitatulu abia în 6 Decembre a hotărít să i-se dea voiă d-lui Rusanu pentru ridicarea mórei în loculu susnumit. D-sa mai așteptă acum, ca hotărira acésta a comitatului să intre în putere de lege și speră, că decă partea contrară nu va mai înainta recursu, d-sa va pute ridica móra încă până la 25 Februarie 1891, căci în înțelesul patentei austro-ungare, până la acéstu terminu, adecă în decursu de unu an dela datarea patentei, este îndatorat să pună în praxă invențiunea sa, căci la casu contrar își perde dreptulu cu totulu. — D-lu Rusanu ne mai promite, că ne va încunoscintița despre rezultat.

***

Atentat. Din Sălagiu primim o corespondență, din care estragem următoarele: Mare nenorocire i-s'a întâmplat bravului învățator român din Periceiu, d-lui Ioan Olteanu, care de atâtea ori s'a distins și care mai alesu cu ocaziunea esamenului de astă-véră a datu probe atât de frumoșe despre zelul și vrednicia sa. În decursul acestei veri, îndată după esamenu, d-lu Olteanu a început să țină prelegeri cu adulții în fiă-care Duminecă și sărbătore, îndată după esirea din biserică, învățandu-i afară de scriere, cetire și calculare, încă și cântările bisericesci, formându cu tinerimea un cor vocalu. Deorece însă tinerii nu se prea îndurau a lăsa jocul și a merge la școlă, și deóra-ce d-lu Olteanu a observat, că jocurile acestea obișnuite în tôte Duminecele și sărbătorile, au degenerat într'unu felu de societăți demoralizătoare, d-sa a rugat primăria comunală, ca în decursul postului de Crăciun să opréscă jocurile, cređend, că astfel mai ușor va pute face pe tineri să mergă la școlă. Primăria în frunte cu bunul notar român, d-lu D. Deleiu, a ascultat pe d-lu învăț-

nirei, naturei și a popórelor; și de nu veți înceta de faptele acéste tirane, cari se cuvint numai popórelor barbare și sêlbaticé, acuși veți da sémă înaintea Europei celei culte, căci acésta grea apésare nu o au ajuns numai subt jugul sêlbaticilor Mongoli, Tătari și Turci. Și ce e mai mult? Vă spurcați în biserică, multe cele ce se ținu de slujba bisericescă și de țeremonii, acelea le-ați prădat și le faceți nimic. Așa d'ér, fraților Maghiari, acésta vă poruncese voué simbolul vostru? Acésta e libertatea și fraternitatea, care ați proclamat voi? Aceia cari se întorc la voi, așa îi primiți câtu îi despuiați de tôte averile și poporul ilu faceți ca cerșitor, fugitor în lume, ca prin acésta și moraliceșce apăsându-l, să-l puteți întrebuința ca un instrument. Acésta nici Dumneșeu nici ómenii nu opot rabda. Noi suntem gata seu a trăi seu a peri și a ne susține ómenia și a ne oști și mai încolo pentru principiul nostru. Sórtea va hotări. Dóră nemurile cele culte ale Europei voru privi

acésta; și nădăduim că de nu alții, nemurile cari sunt totu de același soi, aceleași dóră s'or grăbi a ne fi intru ajutor și a ne scóte din legăturile sclavismului. Căci dóră neamurile, cari iubesc libertatea voru grăbi să ne vie spre ajutor. Noi până atunci ne vom bate până la mórte, ca să nu cadă pe noi blăstemul nepoților noștri. Libertatea voastră sunt furcile, egalitatea drepturilor stă într'aceea ca celelalte nemuri, cari locuesc cu voi într'o țără să le topiți în elementul maghiar. Treziți-vé, mai este încă vreme, și nu vé pătați caracterul național, căci sunteți făloși, și demulțorii fala cea próstă multă strică unei nații, și o politică rea și smintită pe unu nemu ilu pôte răsturna în mormentu. La acésta fiă-vé de exemplu nemurile cele glorioșe, cari de mult s'au stins și au perit. Voi și în timpul acésta alu libertății încă țineți în sus forma sistemului sclavismului vechiu. Dregătorii din *corpus juris* și *Verbótz* (legile fundamentale maghiare), adecă voi

numai la slugi potțiți a fi ocărmitori, é nu la cetățeni liberi. Așa este, că libertatea voastră e lingușitură, amăgitură și vorbă sécă! Asta fie destul.

In Aprilie.

„(Iscălitu Buteanu, prefectu“.

„(Mă rog să păstreți acésta, căci o privesc ca unu documentu istoricu“.

Colinde.

Séra de Crăciun.

Mare séră-i astă séră
(Domnului Domn)
Mare séră-i astă séră,
Că-i séră Născutului,
C'am auzit c'a născutu
O fecioră Fiuțu sântu.
Rele veste își mergea
La Irodul împăratu,
Réu Irodul s'a supăratu,
Și Irodul își gătea
Trei cotune jidovesi
Pe trei cai bun și domnesci,
Cu șelele tățaresci
Și cu arme'mpărătesci.
Cotunele se ducea
Tute trei în trei chipuri,

La tégul de Tégovesci,
Și abia-și putea străbate
De sborul albinelor,
De sgomotul sfinților.
Ei aici își tégua
Trei măgițe de tāmăi
Și alte trei de lămine
Și'napoi că se'ntorna
Unde-să câmpii mai limpedi
Și aici că le-aprindea
Tu te trei în trei locuri,
Susu fumulu de se'nălța,
Josu cerulu că se lăsa
Fiuțu Sântu se arăta
Cum 'i pruncu mai sobol
De-i mai dragu părinților.

Susu fumulu de se'nălța
Josu cerulu că se lăsa
Fiuțu sântu se arăta
Cum 'i fecioru mai frumos
De străbate mustăcióră
Pe din susu de gurișóră.

Susu fumulu de se'nălța
Josu cerulu că se lăsa,
Fiuțu sântu se arăta
Cum 'i omulu mețu de om
De-i străbate cărunțe
Ómenilor face lege.

torii și a oprită jocurile pentru întreg postul. Din cauza acesta părinții tinerilor s'au supărat foaș asupra învățătorului și în sêra de 11 Decemvre, unul din ei îl atacă pe stradă cu o furcă de feră și încep să-l bată grozav, fără ai sări nimenea într'ajutor. Mâna dreaptă fi este sdrobotită și decă cu mâna stângă nu i-ar fi succedat a trânti la pământ pe atentatorul ticălos, Dumneșeu scie ce s'ar fi întâmplat. Hoțul este acum dat pe mâna legii. — *Ună economă.*

Ne măhnesce multă o asemenea scire, dăr orî câtă de durerose ar fi asemenea întâmplări, ele nu trebuie să descurageze pe cei ce luptă pentru luminarea și cultivarea poporului, deoarece știut este, că numai prin lupte și suferințe de totă felul să potă dobândi rezultatele cele frumose. Dorim vrednicului învățător Olteanu să se însă-nșoșeze câtă mai iute și cu aceeași tăria de suflet să mîrgă înainte pe calea apucată.

Concert și teatru. Din Chitihază (Kétegyháza, comitatul Bichșu) ni-se scie, că școlarii de acolo, sub direcțiunea d-lui Toma Benchișianu, voră da a treia și de Crăciun, adecă Joi în 27 Decemvre st. v., ună frumosă concertă populară, cu următoarea programă: Cuvînt de deschidere, de T. Benchișianu; „Trompele“, coră de copii; „Dorile frumose“; „Huniadi“, declamațiune română de Mitre Grosă; „Hora Sinaii“, coră de copii; „Limba română“, coră de copii; „Movila lui Burcelu“, declamată de T. Benchișianu; „Ședători“, coră de copii. După acăsta va urma teatru (scena I se petrece în Moldova pe timpul lui Ștefan cel mare; scena II se petrece în Bucuresci pe timpul lui Vladă Tepeșu). Voră cânta apoi 12 copii, îmbrăcați în alb, în chip de angeri, o cântare evlavioasă; în timpul acăstei cântări se voră aranja focuri artificiale de diferite culori. — Scopul este cultura poporului român și înălțarea evlaviei creștinesce, ér venitulu e destinat pentru cumpărarea unui clopot în turnul școlii celei noue. Prețul intrării: locul I 40 cr.; locul II 20 cr.

Cerere de indigenat. În ședința Senatului român dela 20 Decemvre, fiindă la ordinea zilei cererea de indigenat (cetățenia română) a d-lui Lazar Ști-neanu (Schönmaun) fostă profesoră la facultate, senatul a respins cu 79 contra 2 voturi acăstă cerere.

In Mediaș s'au constituită la 3 Decemvre n. c. ală 20 despărțimentă ală „Asociațiunei transilvane.“ La adunarea

constituantă au luat parte vre-o 40 de persoane. S'au alesă președinte ală noului despărțiment d-lă Ioană Moldovanu, protopop în Mediaș; casar d-lă D. Roman; controlor d-lă I. Bozeșan; actuar d-lă I. Chendi. S'au înscris cu ocaziunea acăsta 10 membri ordinar, 50 membri ajutători cu taxă de 1 fl. ér d-lă Ioană Boreșan, parochă gr. or. în Mosna, s'au înscrisă ca membru pe viêtă

Pentru școlarii sêraci. Lună, în ajunul Crăciunului, la 3 p. m. se voră împărți haine pentru școlarii sêraci din partea bisericii Sf. Nicolae și din partea Reuniunii femeilor române din Brașov, în sala școlilor române din loc.

Invitare la producțiunea și petrecerea arangiată de reuniunea sodalilor români din Brașov Marți, 25 Decemvre 1890, în ziua de Crăciun, în sala hotelului „Centrală Nr. 1.“ Inceputul la 7½ ore sêra. — Comitulu. Biletă de intrare 60 cr. Bilete se potă cãpăta la casa, la D. D. Eremias, la librăria d-lui N. Ciurcu și la Casina română. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămă și se voră chita prin diare.

Programa: 1) Musica națională. 2) Coră Moldovei, de N. Popoviciu, corul sodalilor. 3) Declamațiune. 4) Hai leliță, de D. Cupșa, corul sodalilor. 5) Musica națională. 6) Solo. 7) Musica națională. 8) „Drumul de feră“, comedă într'un act, de V. Alexandri, jucată de sodal. După producțiune urmăză danțu.

Invitare la petrecerea (serata), ce o va aranja corul român al salicișilor din Murășu-Uiora la 26 Decemvre st. v. c. în hotelul d-lui Demeter. Pintre jocuri, corul arangiator va esecuta poeziile: „Mândrișă dela munte“, „Ce ț-am făcut eu ție“, Hora Sinaii. „De ce nu-mi vii?“ și „Leliță. Prețul intrării: de familiă 50 cr., de persoană 30 cr. Venitul curat e destinat pentru cor. Inceputul la 8 ore sêra. Măncările rămân în grija familiilor. — Pentru comitet: Zaharia Florianu, dirig. corului; Teodor Vladă, casar; Iosif Gezeșan, controlor; I. Chira, I. Nicoră, C. Florea, V. Suci, Gr. Ilieșu, N. Groza, coriști.

In Ungvar a rēposată a doua și de Crăciun egumenul dela Okra Andrei Bugys, care încă fiindă în viêtă a înființat în Ungvar o școlă de fete și ună asilă de copii, pentru cară a cheltuit 150,000 florini și afară de acăsta a înființat școle de fete și în alte două comune.

Liga culturală a Românilor.

Bucuresci, 19 Decemvre v. 1890.

Domnule Redactor! Vă rog bine-voiți a publica următoarele referitor la „*cestiunea ligii unității culturale a Românilor.*“

Liga pentru unitatea culturală a Românilor s'au întemeiată în sfârșit sub cele mai bune auspicii. Statutele ei, lucrate de comitetul de acțiune ală studenților universitari, au fost votate în tocmă, cu tôte că comitetul se găsea în fața unei opoziții improvizate de nisce aderenți ambițioși. Și anume, punctele principale ale statutelor sunt: Liga va lupta pentru susținerea conștiinței naționale și solidarității culturale ale poporului nostru. Mijlocele, prin cară liga va căuta să realizeze acăstă scop, sunt: întemeierea de bibliotecă aprovisionate cu cărți, ce se ocupă numai de Români din afară de regat; Liga va aranja intriniri și conferințe publice pentru popularizarea cunoștințelor despre acăști Români; ea va sprijini publicațiunile, ce luptă pentru idealul ei.

Pentru a pută reuși mai bine, ea va întemeia secțiuni în capitalele și orașele mai mari din tôte districtele țării, dându-le și acestor secțiuni o bună sferă de activitate. Secțiunile se voră aduna pe an într'ună congresă generală.

Discuțiunea și votarea acestor statute a durat (Sâmbătă sêra) până la ora unu după mezul nopții, din care cauză alegerea comitetului definitiv a trebuit să se amâne pentru eri. (Lună sêra 17 c.)

Ajunși la acăstă punct, amicii comitetului de acțiune, simțind, că spre ligă s'au întins câteva spirite ambițioșe, au întocmit lista loră astfel, ca ea să cuprindă pe cei mai devotați și mai harnici copii, ér între acăștia o parte bună suntă cei din comitetul de acțiune, aleși și în acăstă comitet, (ca Mehedinți, Negulescu, Lupulescu ș. a.); ér dintre nestudenți amicii comitetului au combinat o listă, care presintă garanția, că liga va fi susținută la înălțimea ideilor de care se conduce. Intre acăștia însemnăm pe multă simpaticul deputat d-lă Ionelă Grădișteanu, care la discuțiunea mesagiului a ridicat primulă vocea sa entusiasmă în favorul „*cestiunei ardelenescă*“; apoi suntă: D-lă Cr. Negoescu deputat ală Ploștenilor; Orăscu, rectorulă universității; bătrânul deputat și profesor la universitatea din Iași D-lă N. Ionescu, V. Maniu membru ală academiei, fostă deputat, Simion Popescu profesor la facultatea de teologie, Dr. N. Barbu prof., Gr. Brătianu avocat, Marinescu Brăgadiru, mare proprietar și comerciant

ală capitalei, și D-lă I. Minaicea, unu comerciantă Ardeleanu.

Acăstă listă a intrinută voturile a 300 votanți, în parte tôte voturile celor preșenti (315), ér în parte majoritatea absolută. Astfel listele prezentate de opoziția împărțită n'au intrinut decătă forțe puține voturi, una cam șese-ședecă alta trei-ședecă numărul celă mai mare, adecă membrii după listele opoziției n'au intrinut decătă forțe puține voturi și anume șeseședecă și treiședecă au fostă numărul celă mai mare, pe care l'au realizată câte ună membru de pe acele liste, și era și natural, pentru-că o listă fusese prezentată de aderenții d-lui Panu, despre care șcimă bine, că până acum de bună sêmă nu veți fi auditu, că s'au interesat special de cestiunile ardelenescă, ér cealaltă era prezentată de aderenții D-lui C. C. Dobrescu.

Victoria listei amicilor actualului comitet însemnă așadără victoria vederilor hotărâte, cu cară acăștia au începută activitatea loră. Se șice, că acăstă victoriă ar fi sdrobotită și nisce rezerve mentale nefavorabile mișcării, de aceea felul de a lucra ală comitetului de acțiune mărită tôte lauda celor ce doresc ca acăstă mișcare să rămână credincioasă hotărârii de a se ocupa de cultură și a nu face politică, și mai alesă politică de partidă nici-decum.

I. B.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din Sătmar, 18 Decemvre 1890.

În acăstă comitat, care este hotărul Românismului și în care poporul nostru este mai espusă curențului de maghiarizare, în cei șice ani din urmă s'au ridicat valoroși bărbați din sinul poporului, cară în luptă noastră de apărare și conservare, câtă și în luptă pentru înaintarea poporului în privința spirituală și materială, obosescă mereu, căștigându-și merite vrednice de recunoștință. Străduința și activitatea este mijlocul celă mai puternic, care în aceste timpuri de grea cercare ne potă scăpa de greutățile draconice, ce ni-se pun în calea noastră de cătră stăpânirea vitregă de ad.

Deplină convinși de acăstă adevăr și cu încredere în puterile noastre, ne-amă adunat în 1 Decemvre n. c. în opidul Sein spre a întemeia o bancă séu ună institut de credit, prin care poporul din aceste părți să fiă scos din ghiarele cămătarilor fără suflet și prin care poporul să potă mai cu ușurătate și cu mai puține cheltueli a ajunge la capitale eftine. Scopul, ce-l urmărim noi prin acăsta, e măreț, și ținta, la care ne sunt

Înapoi de se 'ntornară
La Irodulă Impărată
Lui Irodă ei că spunea
Tute trei în trei chipuri
Și credere nu avea
Josă capul de le lovea.

Și-mi fi sănătoșă gazdă
Și te Domnulă alduescă.

Prădarea raiului.

Din ploile muntelui
(Lera-mi Dómne)

Din ploile muntelui
Cură-și cură limpejori,
Limpejori și netejori
Isvorașe pãruașe
Și se facă în feredeu
Și se scaldă Dumneșeu
Cu toți sfinți 'mprejuru séu.
Totă se scaldă și se 'ntrebă
Di de veră până'n sêra.
Când își era de cu sêra
O grea veste le picară
Dintru o mândră de feciôră,
Cum c'au intrat Iuda'n raiu
Și rêu raiulă l'au prădat
Și din raiu a apucat
Da cheile raiului
Și scaunulă Tatălui

Și razele sôrelui
Și luna cu lumina
Și crucea cu sufletele
Când din raiulă*) le scotea
Mândru raiu întuneca,
Când în iadulă le băga
Grôsnăcă**) iadulă lumina.

Dumneșeu își cuvântă:
„Sfinții mei, angerii mei,
Dintre voi și dintre noi
Care veți pută afla
Să ve bateți cu Iuda?“
Sântu Ilie-și cuvântă:
„Dă-mi, Dómne, ce-oit cere eu,
Dă-mi tunulă și fulgerulă,
Că cu Iuda bate-m'oiu.“
Dumneșeu își cuvântă:
„Eu și 'tunulă și l'ăș da,
Dăr ești ludă și tinerelă
Și te-i vătămă cu elă.“
Sântu Ilie-și cuvântă:
„Dă-mi tunulă și fulgerulă,
Că decă m'oi vătămă
Dumneșeu m'au vindeca:
Dumneșeu își cuvântă:
Vino 'ncôce să te 'nvăț
Ce să faci și cum să 'ncepl.

*) raiulă=articulare particulară în colinși la poporul de aici, pe care o pretinde ritmulă.
**) grôsnăcă=grôsnic.

Când te-i pogori la iadă
Tună rară, fulgeră desă,
Că Iadu'ă cutremura
Și Iuda s'au spăimântă
Și de Iadă că s'au lăsa;
Și-atuncă te bagă în Iadă
La cheile raiului
Și scaunulă tatălui
Și razele sôrelui
Și luna cu lumina
Și crucea cu sufletele.
Când din Iadulă le scotea
Grôsnăcă Iadu 'ntuneca;
Când în raiulă le băga
Mândru raiu lumina.

Să fi sănătoșă
Jupănăsă gazdă.

Cerbulă.

Ieșit'au dómne ieșit
(Corindă ni-o dómne)
Vênători de-a-lui Crăciună
Totă vênară câtă vênară
Di de veră până 'n sêra
Și nimică nu-și aflară,
Numa-ună cerbă strechinioră
Și la përu de spicățelă
Și la côrne bogărelă
Și la buze albură.
Sân-Petru decă-lă vedea

Arculă tare întindea
Dără cerbu-și cuvântă:
„Petre, Petre, vênășă mare
Trage-ți arculă cam napoi,
Că nu-să mă, ce mă gândescă tu,
Ci-să o fêră sântă 'n codru
Că m'oi Maica blăstămată,
Să fiu fêră sântă 'n codru
În nouă ani și 'n nouă zile
Și'n atâtea șeptămăne.
Decă alea plini-le-oi,
Josă la țêră duce-m'oiu,
Chei în mână prinde-voi,
Biserici deschide-voi,
Clopotă mică trage-voi,
Să se strângă diecii
Diecii, pristecii,
Slujbă mândră face-voi;
De cu sêră vecerniă,
Mêdă nôpte vangheliă
Zori de ziuă liturghiă.“
Sântulă Petru îlă lăsa,
Cerbulă omă că se făcea
Slujbă mândră își slugea;
Slujba cine-o asculta?
C'o asculta maica Sântă
Cu costiă revărsată
Peste Fiiu mică aruncată,
Fiulă Sântă prinde-a sălta
Ca mnei primăveră.

mare parte privir, este meta mântuirii, despre care aș numai în tipuri și frase putem vorbi; chiar pentru aceea avem nădejde, că frații de unu sânge din toate unghiurile ne vor îmbrățișa cauza, dându-ne spriginulă încurajatoră, pentru ca să ne putem întări în postul nostru de sentinele.

Intruniți în Seini, unde ne-a convocat iubitul nostru anteluptător Alexiu Berinde, preot local, ale cărui merite încă și petrele le vestesc, der care prin influința străină, în loc de distingere cu demnități și merite, a fost lipsit din partea Ordinariatului Gherlan de oficiul protopopos, din cauză, că împreună cu doi preoți a servit în biserica română din Sătmăru o sântă liturgiă, rugându-se lui Dumnezeu pentru învingerea dreptății cu ocaziunea pertractării cunoscutului proces al soțului său de luptă Dr. Lucai, precum a și învins. Poporul scandalizat dice, că totă tréba acésta este unu lucru calvinesc. Nicu nu pôte fi mai tristă ca atunci, când bărbății, cari luptă cu credință, abnegațiune și rezoluți pentru cultura, deșteptarea și înaintarea poporului, sunt delaturăți și pedepsiți, ér nisce servili și neputincioși sunt distinși! „Nu pôte să înainteze acelu stat, în care meritele se pedepesc, și păcatele se remunerăză;“ dice Cicero...

Să trece acum la obiect. A urmat constituirea comitetului fondatoriu, alegându-se președinte cu unanimitate d-l G. Pop de Băseș, înainte mergătorul Sălagiului, care cu glasul său pururea convingător a deschis ședința printr'o vorbire, în care cu multă însuflețire arată însemnătatea cauzei, pentru care s'au întrunit.

Notar al comitetului s'a ales d-l G. Achim, vice-președintele băncii „Perșeu“. Incepându-se desbaterile meritorie, s'a constatat, că institutul de bani este de lipsă și s'a statorit, ca capitalul fondator al noiei bănci să fiă una sută mii fl. Intrebat fiind d-l A. Berinde, care cunoște foarte bine cercul Seinelor, că ce crede d-sa, ore nu va fi prea mare o asemenea sumă și că ore nu ne va face concurență în astă întreprindere banca maghiară din loc? d-l Berinde răspunde: poporul nostru numai deșteptat trebuie, căci el este capabil pentru toate întreprinderile; avându în vedere numărul mare al poporului nostru, nu unu capital ca acesta, der și o jumătate de milion s'ar pute pune în circulare; aș „Perșeu“ învârtese 90 mii fl. și tot e lipsă mare. Poporul nostru român pururea este cu noi, străinii l'au învățat multă minte, alipirea lui către noi deja face parte

din caracterul acelu; ceea ce este străin nu se lipsește de sufletul lui. Dacă noi vom fi atât de fericiți, ca să putem ajunge scopul, la care ținim, atunci în scurt timp afacerile noastre sociale din acest comitat vor lua altă față, adică poporul din acest comitat va intra în direcțiunea de noi dorită.

In cele din urmă s'a hotărât înființarea institutului de credit și economii cu unu capital de una sută mii de fl. dându-i-se numele „Sătmărena“. Președintele închide apoi ședința și s'a scris apoi prospectul de următorii: George Pop, proprietar în Băseș; Gavril Lazari, paroch și protopop în Sanislău; Augustin Pelle, paroch și protopop în Pomi; Alexiu Berinde, paroch în Borhid; Atanasie Demian, paroch în Negreș; Iuliu Cocian, avocat și proprietar în Șimleu; Demetriu Suci, adv. și proprietar în Șimleu; Dr. V. Lucai, paroch în Șimleu; Gavril Barbul, proprietar în Mocira; Gavril Sabo, paroch în Bicsad; Alesandru Stețiu, avocat și proprietar în Seini; Vasiliu Anderco, paroch în Odorș; Aureliu Pelle, cooperativ în Pomi; Augustin Faji, proprietar în Farcaș, Ioan Costin, preot în Satu-noul de sus; Georgiu Achim, proprietar în Seini.

Dee Pronia divină, ca întreprinderea acésta salutară, întâmpinându sprijinirea frătească, să pôte fi realizată!

Participantele.

Beiuș, 25 Decemvre n. 1890.

Onorate D-le Redactor! Dina de 25 Decemvre n. c. ca tot-deuna, așa și acum, a fost o di solemnă pentru inteligența română din Beiuș. In acésta di s'au împlinit 51 de ani dela morțea fericitului Episcop Samuil Vulcanu, căruia tinerimea gimnasială, care studiază în institutul fundat de densusul, în fiecare an la 25 Decemvre, aniversarea morței lui, vine să-i dea tributul său de recunoștință, luându parte la parastasul îndatinat pentru sufletul decedatului și arangându o ședință festivă literară.

Ședința se țin de astă dată în sala cea mare din internatul Paveleanu, pe lângă următorul program: 1) „Marșul lui Mihai“, executat de corul instrumental sub supravegherea d-lui prof. V. Borlan și sub conducerea măestrului de capelă Ștefan Nagy. 2) „Cuvânt de deschidere“, rostit de Rev. d-nu director gim. Ioan Buteanu. 3) „Uite mamă“, de G. Dima, executat de corul vocal sub conducerea d-lui prof. Traian Farcaș. 4)

„Coriolan“, poezie de I. Grozescu, declamată de Rom. Busila, stud. de cl. VIII. 5) „Poutpour ardelenes“, de Ștefan Nagy, esec. de cor. instrumental. 6) „Hora“, de G. Dima, esec. de corul vocal. 7) ... 9) Desertațiunea: „Cine țintesce la unu scop măreț și nobil, se nivesce a-l și ajunge pe căi drepte și ertate“, compus și cetit de Corneliu Meseșan, stud. de cl. VIII. 10) „Inzadar“, de Hrimlay, esec de cor. vocal. 11) „Die Birschaft“ von Schiller, decl. de Leont. Mote, stud. de cl. VIII. 12) „Catarin Polka“ de Iohan Straus, esec. de cor. instr. 13) „Parasitul“, canționetă comică de V. Alexandri, predată de I. Nicolai Segescu, stud. de cl. VIII. 14) „Meteor“, vals de Ioanovicu, esec. de cor. instr. 15) „Cisla“, de C. Porumbescu, esec. de corul vocal. 16) „Cuvânt de închidere“ rostit de d-l prof. V. Ștefanica, conducătorul societății. 17) „Marșul lui Mihai“, executat de corul instrumental.

Cuvântarea de deschidere, precum și cea de închidere, a fost foarte instructivă și pătrunzătoare. Declamările toate reușiră foarte bine. Se pare, că tinerimea noastră e în adevăr pătrunsă de ideia laureatului poet, exprimată în cuvintele: „Să dăm dovadă la lume“ etc. Auctorul disertațiunei de asemenea merită totă lauda, fiind cuprinsul aceluia de caracter național. — Corul vocal, cu „Cisla“ mai ales, s'a produs minunat și seceră aplause frenetice.

In urmă am să amintesc, că ședința presentă a fost una dintre cele mai imponente, participându ca la 800—1000 de persoane. Refectorul cel mare și cel mic au fost absolut pline. Trei coridore asemenea au fost pline, de unde ascultau aceia, cari nu mai încapură înăuntru.

Publicul încântat și cât se pôte de mulțumit se depărta cu melodosul marș al lui Mihai, ducându cu sine cele mai plăcute suvenir.

Unu ôspe.

De pe Secaș, Decemvre 1890.

In sêra S-lui Neculae colectorul de dare sêci, Szilagy Andras, a lățit faima în comuna Drașiov, că unu ôspe nepoftit ar fi greșit ușa, intrându pe ferăstră în locuința densusului și furându o lădiță cu 170 fl. v. a. colectat de pe spatele bietului popor, destul de necăjit.

Colectorul sêci dice, că înainte de a se săvârși furtul, sosind dintr'o călătorie, s'a culcat puțin în odaia din dărăt, ér doi copii ai săi se culcară în odaia dinainte, unde era lădița cu banii. După ce copiii au adormit, se dice, că

a intrat pe ferăstră acelu ôspe fără scaun și a luat lădița dimpreună cu suma de 170 fl., lăsându-i numai 10 cruceri. După ce s'a trezit, Sêciul nostru s'a dus în casa dinainte și a băgat de sêmă, că o ferăstră lipsește, ér lada cu banii nu-i nicăria; se duce numai decăt la primarul, i împărtășește ce i-s'a întâmplat și încă în aceeași nopte, unu fecior, care mergea prin sat, fu prins și dus la primar, unde a stat până dimineța.

Dimineța a scris sêciul Szilagy după gendarm. Numai decăt a sosit unu gendarm, care a umblat în sus și în jos prin sat, a adunat mai mulți ômeni, tineri și bătrani, de prin sat, bătându-i să spună, i împărtășește ce i-s'a întâmplat și încă în aceeași nopte, unu fecior, care mergea prin sat, fu prins și dus la primar, unde a stat până dimineța.

Acum cugetați, Domnilor, de unde să întorc acelu colector sêci banii furat, că nu are nimica, decăt numai o mașină, după care își hrănesce pleiada de copii?! Acest Sêci a aspirat să fiă ales primar, și împărțit el între popor mai multă vinar, ca să câștige partidă. Când acest Sêci a fost ales colector, nici unu sâten român nu l'a voit să fiă colector, și numai dirigătorul unu grof și cu notarul l'au ales. La alegere poporul a voit să fiă ales colector unu proprietar din sat, om absolut de gimnaziul inferior, or și cum cu mult mai deștept, ca Sêciul. Notarul însă nu l'a voit, ci a voit pe acest Sêci, asemenea căruia să cauți cu opinc de fert...!

Sêcișianul.

Literatură.

Cinci-șeci de colinde, adunate de școlari dela școlile medii române din Brașov sub conducerea lui Andrei Barseanu, profesor. — Brașov, tip. A. Mureșianu, 1890. O broșură în 8° cu 38 pagine. Prețul 20 cr. val. a. Se pôte procura la librăria Nicolae I. Ciurcu din Brașov.

Arheologul Schliemann.

Schliemann, vestitul arheolog, care a murit zilele trecute în Neapole, unde se afla în trecere către Atena, s'a născut la 1822 în Neu-Buckow (Mecklenburg-Schwerin). Nefăcându decăt studii comerciale și industriale el își

Maica Sântă-și cuvânta:

„Stai, Fiule, nu sălta,
Că eu ție că țiu da
Două mere, două pere
Și ti-i juca tu cu ele.“

Fiul mai tare sălta,
Maica Sântă-și cuvânta:
„Stai, fiule, nu sălta,
Că eu ție că țiu da
Două d'albe țigă-a mele
Și-i suge, Fiule, din ele.“
Fiu 'n brațe cuprindea
Sus în cer se înălța
In mijlocul raiului
De-a dirépta Tatălui.

Să fi sănătósă

Jupănesă gazdă

Kevary.

Colinde.

Culese de Iuliu Moldovanu

I.

La cea pētră rēmurat
(Leliōră și-a nostu Domnu
Și-a nostu Domnu-i Dumneșeu.)
Este-o cruce rădimită;
Der la oruce ce-i proptit?
Că-i proptit Maica Sântă
C'unu fiuț micuț pe brațe,

Fiu sare, stare n'are.

Taci, fiule, nu suspa,
Că eu ție că țiu da

Două pere, două mere

Să te joci în raiu cu ele,
Și cheile raiului

Să-l încui și să-l descui
Și tu-acolo să locui.

*
Și-o 'nchinăm spre sănătate
La gazde la tute-tôte.

II.

Astăzi ce prându lădatu

Ingerilor mare sfat
Cinașu*) prându și-l'o gătat,
Cinașu prându o pus pe masă.

Când la masă se tocma
Jidovii il năpădia

Și cu palmile-lu palmia.
Elu din graiu așa grăia:

— Iudă, iubitor de bani,
Cum mă deduși la dușman!

Pentru 30 de d'arginți
Eu vi-lu dau să-l răstignuți.

Rēstignesce-ni-lu Pilate
Și ne fă nouă dreptate,
Că de nu li-i răstignire
Nouă împēratu nu ni-i fire.

*) Cinașu=frumosu, frumusețu.

— Ba eu nu l'oiu răstignire

Batărū împēratu n'oiu fire,
Că-i sânge nevinovat

Și-i păcatu pe josu prădatu.

Jidovii s'au turburat,

Pe Christos l'au apucat

Și la stîlpu că l'au legat

Cu brîu de rug l'au încinsu

Cu sulia l'au străpunsu,

Sângele pe stîlpu a cursu.

De acolea l'au luat

Pe cruce l'au spēndurat

Fiul Sântu așa-o sbierat

De pământu-a tremurat

Luna 'n sânge s'a încinsu

Stelele-a plângeau prinsu.
Plângeți, stele, mânăștele,
Că vedeți chinaiuri grele.
De acum până 'n vecie
Mila Domnului să fie.

III.

Coborîta coborîta

(Dimineța lui Crăciun)

Maica Sântă pe pământu.

I-a venit vremea să nască

Și umbia din casă'n casă,

Nime 'n lume n'o mai lasă,

Până fu Joi de cu sêră

S'asêdă 'ntr'o poieciōră

Și și așternu fēnu uscatu

Și născu mândru împēratu,

Nume mândru că i-o pus:

Domnul nost' Isus Christos.

— Precista din graiu grăia:

Fire-ați voi, boi, alduți,

Că bine mă aburiti.

Fire-ați voi, cai, blăstemați,

Că voi nu vă săturați

Numa'n diua de Ispas

Și atunci numa p'unu ciasu.

IV.

Pe celu ritu cu flori frumose

(Florile d'albe).

Mândră turmă de oi pasce

Da la turmă cine umblă?

— Umblă, umblă sântulu sôre

Cu soru-sa cea mai mare

Cu fluera 'n verigat

Cu toporu 'ncolțurat.

Flueră dice, turma 'ntorce,

Turma 'ntorce pe ogoră,

Ca să pască tāmăioră;

Turma 'ntorce pe vâlcei,

Ca să pască clocoței.

incercă norocul într-o băcăniă. Un accident îl punându-l însă în neputință de a mai ridica lucruri grele, el părăsi comerțul, și se angajă ca marinari la Hamburg pe un vapor, care plecă la Venezuela. Acestă corabiă trebui să se oprească la țărmul insulei Texel. Schliemann se bolnăvi și fu transportat într-un spital din Amsterdam, de unde după vindecare intră într-o mare casă de comerț din acest oraș. Pe lângă datoriile profesiei sale, el învăță limbile: engleză, franceză, holandeză, spaniolă, italiană și rusă și fu trimis apoi ca reprezentant al casei la St. Petersburg, unde în scurt timp făcând avere.

În interesul funcțiilor sale, el făcând numeroase călătorii în Suedia, Danemarca, Italia, Egipt, Siria și Grecia. Aceste călătorii și cunoștința ce și o câștigase în limba greacă, deșteptară în el totuși mai multă curiositatea și îl întorseră către lucrurile anticității și mai ales către anticitatea greacă. El părăsi comerțul pentru a se dedica cu totul studiilor și călătoriilor.

După ce făcând călătoria împrejurul lumii, el cercetă Corfu, Itaca, Morea și țărmurile Asiei mici. Aici își îndreptă toată atenția pe toate lucrurile pentru aflarea teatrului de lupte al eroilor lui Homer. Pe școlile lui, în societatea femeii sale, o greacă, și în capul a 150 de lucrători, el studiă dela 1870 până la 1882 teritoriul *Hissarlik* și descoperi aici urmele dela 6 orașe. El crede a fi descoperit rămasițele vechii Troia (Ilion). Bogățiile arhilogice, pe care le desgroapă aici, el le trimise la Berlin, unde ele formeză secțiunea muzeului etnografic, ce poartă acum numele lui. În 1877 descoperi rămasițele vechii Akropolis; în 1884 și 1885 rămasițele orașului Tyr. Dela 1871 el se stabili și locui în Atena. Călătoriile și descoperirile sale le-a descris în mai multe opuri.

Inscințare.

Despărțământul I al „Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea sa generală pentru a 1890 Duminecă în 30 Decembrie v. a. c. în comuna Turcheșu (Săcele). Adunarea se va începe la orele 10 a. m. după terminarea serviciului divin. Cu această adunare este împreună și o mică expoziție de manufacturi de casă, arangiată de inteligența noastră din Turcheșu. La adunarea aceasta se invită toți membrii și

binevoitorii Asociației din despărțământ.

Brașov, 20 Decembrie v. 1890.

În numele comitetului despărțământului I al „Asociației transilvane”.

Ionu Petricu, A. Barseanu.
protopop și director. actuar.

„Din traista lui Moșu Stoica.”

Muirea cu hainele de mătase.

Un om avea o nevastă nu tocmai în toate mințile. Nu era ea smintită de tot, dar nici cu mintea întregă. Era cam sărită, se cum se mai dice, îi lipsia o dogă sau o Sămbătă.

Intr-una din zile nu știu cum se întâmplă, că omul nostru lucrând în câmp, găsește pe moșia stăpânului — era pe vremea iobăgiei — o olă plină cu bani. El ia oala, o ascunde bine și pe neseră se întorče cu ea acasă, fără să-l vadă cineva. Acasă însă îl vede nevasta, cum scote banii din olă, îi numără și apoi se duce să-i ascundă undeva. Ea îl întrebă, de unde are banii, și el trebuia să spună, unde și cum i-a găsit. Destul, că nevasta scia acum, că bărbatul său a găsit o olă cu bani pe moșia domnului.

La vre-o două trei zile, când bărbatul se gătia de țergu, ca să cumpere cele de lipsă pentru casă, ce-i trăsese prin capu pociopitei de neveste?... „Bărbate, acum ai bani destui...”, se-mi cumperi haine de mătase ca la o jupănesă.”

Inzadară îi spuse bărbatul, că hainele de mătase nu sunt de nasul lor, inzadară încercă el în toate chipurile să o domolească. Nevasta ținea una: „Să-mi cumperi haine de mătase ca la o jupănesă, că decă nu, te spui domnului, c'ăi găsit pe moșia lui o olă cu bani!”

Ce să facă bietul om, că vedea, că cu nebunul n'o scote la cale așa de ușor!... Îi făgădui în cele din urmă, că-i va cumpăra hainele dorite, și apoi plecă la țergu.

Elu țergu mai de-ale mănării, mai câteva scule pentru casă, și nimerindu-i-se, cumpără și o vacă cu vițel și câțiva purcești, să-i ție pe lângă casă și să-i îngrășe. În cele din urmă cumpără și o gălătă de ovăși, o puse în

*) Publicăm aceste două anecdote cu învoirea autorului dintr-o colecțiune, ce se află tocmai sub tipar și care va apăre în curând sub numirea: *Din traista lui Moșu Stoica*, o sută și una minciuni populare din țera Ardăului date la ivelă de Sandu punză-golă, dascăl și fecior de popă. — De altfel „Sandu” este destul de bine cunoscut cetitorilor foci noștre. Red.

oarul unui vecin, luă vaca și purceii de dindăret și se întorče acasă.

Nici nu puse bine piciorul în prag și nevasta îl întrebă: „Bărbate, cumpăratu-mi-ai haine de mătase ca la o jupănesă?”

„Ți-ai fi cumpărat, nevastă dragă, c'ăi și întrebă de ele. Der tocmai când se mi-le arete boltașu, s'aude prin țergu, că vinu Turcii, și m'am grăbit să mă întorče acasă, se nu care cumva se te fure, ori să-ți facă vre-un rău!”

„Aoleo, Turcii!”... strigă nevasta înspăimântată. „Ascunde-mă undeva, se nu cumva se dea peste mine și se mă omore!”

Bărbatul săpă o gropă în mijlocul curții, o ascunde pe nevasta în ea, îi dete de mâncare și apă de bătut pe trei zile, apoi acoperi grăpa cu o lăsa de nuiele. După aceea șiretul de bărbat luă sacul cu ovăși, îl deșertă împrejurul gropii și adună toate găsele de pe pajiște la el în curte.

După trei zile el luă lăsa după gropă, își scose nevasta și o întrebă: „Audi-ai, cum te căuta Turcii, nevastă?”

„Audi-ai, răspuse nevasta, mulțămindu-l Dumnezeu, c'a scăpat-o dintr-o primejdie așa de mare. „I-am audiat, cum umblau prin curte de colo până colo, și mă strigau pe nume: Ano, Ano, Ano!”

Va să dice, asta ar fi trecut, cum ar fi trecut.

Nu peste multu însă bărbatul se duse din nou la țergu și nevasta era cu gura pe capu lui: „Bărbate, se-mi cumperi haine de mătase ca la o jupănesă, că decă nu e rău de tine!”

Bărbatul se duse în oraș, cumpără lucrurile, de care avea trebuință și afară de aceea cumpără și un sac mare plin cu covrigi.

Nevasta ca și mai înainte: „Bărbate, cumpăratu-mi-ai haine de mătase ca la o jupănesă?”

„Am întrebă de ele, nevastă dragă”, răspuse bărbatul, și boltașul mi le-a și arătat. Când se intră în se la tocmelă, audu vorbindu-se printre omeni, că la nopte o să plouă covrigi, și ca se nu-i adune alți omeni de prin curtea noastră, m'am grăbit să mă întorče acasă.”

Nevasta mai dondăni, câtu mai dondăni, până când în cele din urmă, fiindu tărziu se culcă. Bărbatul eși frumusele afară, imprăștiă covrigii prin curte, pe casă, prin grădină, și apoi se întorče în casă și se culcă și el.

Dimineta bucuria nevastii când găsi covrigii pe afară! Cu asta și mai uită câte-va zile de haine, der la săptămăna,

când se plece bărbatul la țergu, ea era: „Bărbate, se-mi cumperi baine de mătase ca la o jupănesă, că decă nu, e vai și amar de tine!”

Ce era să mai facă bietul om, vedându, că nevastii nu-i mai ești din capu gărgăunii cu hainele de mătase!... Își încercă norocul încă odată.

Sera, când se întorče dela țergu, spuse nevastei, că și intrase la tocmelă cu boltașul pentru hainele de mătase, când a audiat larmă mare prin țergu, și uitându-se de unde vine larma, a vedut unu lucru, de care s'a ngrozit.

„Domnul nostru”, duse el, „furase unu cărnaț dela un măcelar și acum îl purtau prin țergu cu cărnațul legat de nasu... Vedendu acesta, mi-s'a făcut rușine de rușinea stăpânului nostru și am fugit acasă.”

Se prinse și minciuna asta și acuma bărbatul gândea, că d'or, d'or o mai uita nevasta de blăstămatele de haine. Ți-ai găsit!... Ea sta mereu de capul lui și-lu cicălia: Să-i cumpere haine de mătase ca la o jupănesă, că decă nu, îl spune domnului c'a găsit oala cu bani.

Așă așa, mâne așa, până când în cele din urmă bărbatul își eși din sărite și-i spuse verde nevastei, să-l lase în pace cu hainele de mătase, că nu i-le cumpără. Și ca să aibă vorbele mai multă putere, îi arătă și pumnul și o amenință, că decă nu va înceta cu cicăliurile, nu-i va umbla tocmai bine.

Atăta-i trebuia nevastii. Vedendu, că bărbatul a purtat-o numai cu vorba și acum o și amenință, îndată și plecă la domnul și-i spuse, că bărbatul său a găsit pe moșia lui o olă cu bani, pe care a ascuns-o, fără să-i spuie lui nimic.

„Când a găsit bărbatul-tău banii?” o întrebă domnul,

„Când au venit Turcii”, răspuse nevasta.

„Când a fost asta?” întrebă din nou domnul cu mirare.

„Când a ploat covrigi.”

„Da când a ploat covrigi, tu prôsto?” întrebă erași domnul, încruntându din sprâncene.

„Soi, când furaseși cărnaț dela măcelar și te-au purtat prin țergu cu el legat de nasu!”

Stăpânul vedu, că muirea, ce venise să părăsă pe bărbatul-său, n'are toți boii acasă, și așa n'o mai ascultă, ci o dete pe ușă afară.

Astfel omul nostru rămase și cu oala cu bani și cu muirea, der fără haine de mătase ca la o jupănesă.

Când cu fluera dicea
Tote oile 'nturna
Num'o mială târziară
Dice cumcă n'a 'nturna.
Dumnezeu se supăra
Și din graiu așa grăia:
Lăsa-voiu la focu oi,
Că de când umblu la voi
Am d'albitu ca și voi;
Păru-mi bate călcăiele
Barba-mi bate brățuțele,
Mustețile umerile.

O 'nchinăm spre sănătate.

V.

Răsărită răsărită
(Florile d'albe).
Un galben de lucăferu,
Da nu-i galben de lucăferu
Ci-i o d'albă mănăstire;
Mănăstirea cine-o ține?
— Ia, o ținu cinci popi bătrâni!
Der aceia ce slujesc?
— De cu seră vecernie,
Miedu de nopte vanghelie,
Dimineta liturgie.
Clopotu sântu tingilia
Maica Sântă 'lu audia
Și la ei se cobora

Pe răduța sôrelui
Pe cornu altarului.

Să fiți gazde sănătose.

VI.

Preumbă-se maica Sântă
Prin țeri streini jidovesci
Cu haine călugăresci.
Maica sântă se tălnia
Cu trei fete de jidovă:
— Bună ziua voi fetele,
N'atți vedut voi fiul meu?
— Nu, d'eu, noi nu l'am vedut,
Că se-lu și fi totu vedut
Totu nu l'am fi cunoscut.
— Fiul meu e cunoscut,
Că-i cu vestmântu mohorit
Și de lungu până'n pământ.
Da 'n pola vestmântului
Scrisă-i raza sôrelui,
Mai în sus pe la brățele
Scrise-să stele mănăncele,
Mai în sus pe la chiotori
Scrise-să sante sêrbători,
Mai în jos pe la mâneci
Scrise-să sante Dumineci.

Să fiți gazde sănătose
Cu asta corindă-a noastră.

VII.

Dulașu mare, câtu de mare,
Mare, mare, mărginașe,
Marginile bată munțile,
Stropii stropesc riurile.
Printre brați, printre molivi
Vine-și vine unu bou suru
Cu cornele de d'aur;
Der în corne ce-și d'adună?
— D'ăș d'adună unu jargănu.
Der în jargănu cine șede?
— Șede, șede fiica gazdei.
Der lucrutu ce-și lucrăze?
— Impistresce, po-pistresce
Mănecl largi tătâne-său,
Gulerașu frățu-său.
Nime'n lume nu se află
Să străbată la jargănu,
Num'unu fecioru tinerel
Cu unu căluțu sprintenel.
Intră 'n casă nechinat,
Ia paharulu ne'chinat,
Inchină cui inchină,
Der de fiică nu-și uită.
Că noi fiică că ne-omă duce
Ori de astăzi, ori de mâni,
Departa în țeri streini,

Unde se bată vigurile.
Și ne-omă face-o cununiță,
Cununița raiului
Cu răduța sôrelui.
Der cununa cui omă da?
— Că o-omă da fiice gazdei
Să-i fiă de cununiță
Măne-sa de veselie.

O 'nchinăm spre sănătate.

Môrtea și înțeleptul Solomon.

Poveste populară sêrbescă, de Costa Ristică.

Intr-o vreme trimisă Dumnezeu „môrtea lui Solomon”, ca să-l caute pe înțeleptul Solomon, să mără, căci a trăit destul.

Môrtea, la porunca lui Dumnezeu, s'a coborit din ceru, a datu să-l caute pe Solomon în toate părțile și se întrebă de densusu peste totu locul pe unde a gândit ea, că se va fi aflându înțeleptul Solomon. În cele din urmă a datu de el și-i duse:

„Înțelepte Solomone! eu sunt môrtea ta și Dumnezeu m'a trimis la tine, să mori!”

Tiu, tiu, tiu!...

Ună flăcău se 'nsurase și luase de nevastă o fată, n'oiu dice urită, d'ér nicî tocmai frumósă. Cusurulú celú mai mare era, cá avea la gátu unú puiú de guşulişă, soif colea ca unú cimpoiáš, ş'afară de asta era şi cam mândrá de urechi. Pe semne o fi lăcomitú şi elú la bani orí la vite, vorba cîntecului:

Vai sárace sutele,
Cum mărítá mutele!...

Destulú, cá acuma omulú nostru era cu casá şi cu masá. Intr'o Duminecá in-suráţei hotărésce s' cerceteze pe naşii lorú, carí locuiau în altú satú, áşa cale de doué ciasuri şi mai bine. Şi ca s' nu mérgá cu mána gólá, ci s' ducá ceva ploconú (cínste) acelora, carí le-au ţinutú fáciile la cununiá, — după cum face totá lumea de omeniá, — luará cu densii o cocá mare de fáiná de gráu şi o ploscá de vinú. Bárbatulú înjugá boii la carú, nevasta se súl în carú cu ploconulú lângá ea, ér elú se puse pe proţapú şi drumú bunú şi cruce ajutá!

Merserá ei, câtú merserá, bárbatulú fluierándú şi strigándú la boi, nevasta moţáindú în carú, până când dela o vreme Catrinei i-se fácu fómé şi neavéndú alt-ceva de mánecare, începú s' rupá şi s' imbuce din coca gátitá pentru naşii. Rupe odatá, rupe de doué orí, până când în cele din urmă i-se fácu şi sete şi începú a înghiţi din când în când din plosca de lângá ea. Bárbatulú avéndú grijá boilorú, nu bágá de sémá isprava, ce-i face odorulú de nevesticá.

În sfêrşítú ajungú ei în satulú naşilorú, s'apropie de casa lorú şi bárbatulú se uitá după ploconú. Când colo cocá ca'n palmá şi plosca uşórá de totú. Ingrijatú, bárbatulú întrebá:

„Unde-i coca, tu nevastă?”

— Cloca?...

„Coca, tu, coca!... N'auđi?”

— Popa?...

„Ba dracu!... Coca, surdo!... Aia mare şi rotundá ca o rótá!”

— Aia ca o rótá?

„Aia!”

— Am mánecat' o tótá!...

Bárbatulú sta s' s' éşá din pele de necázú. Ar fi luat' o bucuroşú de conciu, da-i era de ómenii ce treceau pe uliţá. O întrebá deci mai departe:

„Da cu plosca ce-ai fácutú, tónto?”

— Cloşca?...

„Nu cloşca, tu!... Plosca!...

— Musca?...

„Auđi colo: musca... Mánca-te-ar muscele de vie, s' te mánance!... Plosca, tu negreblat' o, plosca!... Aia mare şi crăcánatá!”

— Aia mare şi bárcánatá?... Tiu, tiu, tiu! am béut' o tótá!

Din traista cu minciunile.

Unú Țiganú, a căreia femeia era în dóga morţii, trimise pe unú băiatú altú s'eu la popa din satú, s' cérá unú capú de luminare şi s' viá s' pricistuiéscá (cuminece) pe má-sa dicéndú, cá pentru aceea îi va óţeli unú toporú.

Băiatulú de Țiganú ajungéndú la

popa, când intrá în casá tocmai résturnau mămăliguţa şi puneau scrobú (lapte grosú) şi brânzá pe mész, ca s' mánance popa. Băiatulú vędéndú, mămăliguţa, scrobulú şi brânza 'i lăsá gura apă şi fiindú flámándú íşí perdú cumpétulú la vorbá, şi cu gândulú la mánecare díse salutándú:

„Bránzosú, scrobosú, párinte!”

„Ce vréi mé Țigane?” îlú întrebá popa.

„Mé rogú párinte, m'a trimisú tata, s'émí dai unú capú de popá, c'a pálitú pe mama s' mórá şi nu-i se vede şi s' vii s' o ótelesci bránzosú cu untú, cá Ți-a pricistui tata unú toporú cu mămăligá.”

Unú Țiganú şi unú Românú, mergeau pe unú drumú alătorea. Mergéndú ei, Românulú vede o ciórá mórtá în drumú şi díce Țiganului:

„Mestere! ce pasére e asta?”

Țiganulú răspunde: „D'apoi tu nu veđi ce e?”

„O vędú d'ér nu soiu ce e, şi cum se chiamá.”

„S' mánancá, orí ba?”

Țiganulú íşí gândi: s'émí díce ciórá? dau pitica de ocará, s'émí díce pe nume? mé batjocurescú pe mine. Apoi díce cátrá Românú:

„Ce s' fiá? Ia unú bietú papalagosú cu cioculú coviltirosú şi cu cода ihartaganosú.”

Doi preoţi, unú diaconú şi unú dascalú, au fostú chemaţi la unú prasniciú, ce l'a datú boerú dela moşia. Acestú prasniciú, era în postulú sf. Márii la 6 Augustú în ziua de Preobreje, s'eu schimbarea la fáţa. La mész le-a pusú întâiu întrunú blidú mare borşú cu crapú, gátitú fórté bine, avéndú într'insulú numai unú peşte mare întregú, d'ér tăiatú în trei bucáţi. După-ce s'au pusú la mész toţi bisericoşii, au gustatú borşulú şi vędéndulú fierbinte, s'au sfátuitú între ei s' scótá peştele din borşú, áşa cum era tăiatú, fiá-care câte o bucátá, cáci dór s'a mai réci borşulú. Astfelú fiindú învoiala, popa celú mai bătránú, începe întâiu a scóte din peşte, şi 'şí ia capulú cu gátú cu totú, adecá ce e mai bunú la borşulú cu crapú şi când íşí scóse bucata díse: „În capulú cártii scrisú este pentru mine”. Alú doilea popá scóte mijloculú peştelui din borşú şi díce: „În mijloculú páméntului s'au réstignitú Mántuitorulú Christosú”, ér diaconulú scóţéndu-şí cода adecá partea a treia din peşte díse: Rémáşita pruncilorú şi a celorú ce sug, au s'evérşítú lauda ta Dómné, mergéndú vestea până la marginea páméntului”. Ér dascalulú séraculú, rémáindú fárá peşte şi vędéndu-se pácălité

de tovaráşii s'ei lacomí, sculándu-se în picicre le-a pusú întrebarea acésta: „Vá rogú párinţilor s'émí spuneţi, din pilde vorbiţi?” Atunci popa celú mai bătránú, care a luatú capulú peştelui díse: áşa este! Atunci cantorulú luándú blidulú cu borşú în mána díse: „Şi vędéndú Dumneđu réutáţile, lăcomia şi nedreptáţile ómenilorú, a trimisú potopú asupra lorú”. Apoi lua blidulú de pe masá şi le stropi cu borşulú în obrazú, dándú împrejurú şi apoi a luat' o la sánátósá, lăsándú pe tovaráşii s'ei opáriţi s' mánance crapulú.

Ucu Paolo.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Unú balú la regele Kalakana.

Unú oficerú, care a umblatú şi a statú timpú mai îndelungatú prin Honolulu, face descrierea unui balú, pe care l'a datú regele Kalakana în onóra oficerilorúde mariná francesi carí l'au visitatú. Balulú s'a datú pe bordulú vasului. Bani ce îi erau necesari, regele i-a împrumutatú cu douá díle mai înainte dela cumnatulú s'eu, unú negustorú bogatú americanú, care tot-deodatá este şi prim-ministru alú regelui. Oficerulú între altele a fostú martorú când regele negru şí-a cumpératú o páláriá de pae, târguindu-se până ce negustorulú i-a mai lăsátú din preţulú de unú dolarú şi jumétate, câte-va centime. Regele negrilorú a cumpératú totú pentru acésta ocaziune haîne negre, atâtú de gróse însé, încátú nu mai putea de caldú în ele. La balú a venitú şi regina cu fiica sa. Regele a petrecutú privindu-şí tótá nóptea páláriá. Se vede cá ia plăcutú grozavú de páláriá. Musica era d'acolo şi cei 30 negri suflau, cántau şi bătéu tobele de nu mai putéu. Cu câtú făceau mai mare sgomotú, cu atâtú mai multú regele se amusa. Atátú regele câtú şi familia şi suita sa au mánecatú cu multá lăcomiá cele ce li-s'a servitú la bufetulú de pe vasú. Petrecerea a ţinutú până diminéţa. Pe regele l'au coboritú în luntre dormindú. Se vede cá nu prea este obicinuitú s' facá asemea petreceri de nópte, ş'apoi póte cá a şi béutú mai multú decâtú îlú ţinú curelele.

Statistica teatrelorú arse.

Întéplarea a voitú ca tocmai după noué aní după ce a arsú Ringteatrulú din Viena, s' ardá totú în nóptea aceia — teatrulú din Clermont Ferrand (în departamentulú francesú Puy-de-Dome). Prin acesta s'a urcatú numărulú incendiilorú de teatre, din Decemvre anulú trecutú până acum la cifra de 23. Inginerulú francesú Girardone din Hagenau

(Elsația), care prin planurile sale tehnice şi-a câştigatú mari merite pentru îmbunătăţirea construcţiunei interne a teatrelorú, publicá în fiá-care anú o dare de sémá despre arderea teatrelorú, precum şi o privire asupra progresului tehniciú alú constrúirii binelorú (scenelorú) din teatre. După publicaţiunile sale din anulú acesta, au arsú dela Decemvre trecutú 23 edificii de teatre şi anume urmátórele: În 20 Decemvre teatrulú germanú din Pesta; în 22 Decemvre teatrulú Liceo din Salamanca; în 29 Decemvre teatrulú Re Umberto din Florenţa, în 1 Ianuarie teatrulú din Zürich, în 3 Ianuarie teatrulú din Porth (Wales) în 7 Ianuarie teatrulú dela bourse din Bruxelles, în 7 Ianuarie teatrulú Alcazar din Havre, în 13 Ianuarie teatrulú Sebatier din Montauban, în 20 Februarie teatrulú din Amsterdam, în 16 Martie teatrulú Wolff din Stettin, în 24 Martie teatrulú din Bromberg, în 9 Iunie teatrulú de vérá francesú din Constantinopole, în 11 Iunii teatrulú de varietáţi din Brooklyn, în 1 Iulie opera din Troy (Alabama), în 17 Augustú teatrulú Oneens din Manchester, în 26 Augustú teatrulú Mak-Viker din Chihago, în 2 Septemvre teatrulú Tivoli din Bremen, în 5 Sept. teatrulú Calypso din Catania, în 18 Septemvre teatrulú Louches (departamentulú Nord) în timpulú unei reprezentaţiunii de copii, unde arserá 8 copii, în 1 Octomvre hipodromulú din Bordeaux, în 15 Novembre teatrulú din Irkutsk, şi teatrulú de vérá din Dublin, în 7 Decemvre teatrulú din Clermont-Ferrand. Pe lângá acésta s'au mai întéplatú incendii mai micí şi casurí de panicá în mai multe teatre.

U. P.

O înmorméntare la Indieni.

Din New-York (America) se scrie, cá în oraşulú Montana au fostú spánđu-raţi acolo Vinerea trecutá, 4 Indieni, carí au s'evérşítú mai multe omoruri. Câteva díle în urmă ei au fostú înmorméntaţi după ritulú catolicú, luándú parte la acéstá înmorméntare vre-o 2000 de Indieni. După îngropáciune s' grámádirá toţi Indieni împrejurulú grópei, începéndú a se váiera şi boci în modú îngrozitorú. O femeia íşí tăia 2 degete dela mána şi le aruncá în grópá; o altá Indianá íşí fácu o raná adéncá la capú, şi améndoué femeile jupuirá pelea de pe capulú copiilorú lorú. Ránitele se plecará apoi asupra grópei încă deschisá, lăsándú s' le curgá sángele din ráni în grópá. În cele din urmă interveni poliţia, arestándú pe unii, ér pe ceilalţi îi ímpráştia.

Înteleptulú Solomonú, auđindú ce-i vorbesce mórtea, i-a fostú jale s' mórá şi díse: „Eu nu potú crede, cá tu s' fi mórtea mea şi cá Dumneđu s' te fi trimisú la mine, s' morú.”

La acestea mórtea-i răspunde: „Cu adevératú, întelepte Solomóne, eu suntú mórtea ta. Şi e şi cu dreptate s' morí, fiind-cá mai multú nu mai potú trái.”

Solomonú vędéndú, cá în adevérú trebuie s' mórá, íşí gândi s' înşele mórtea. Luá unú osú scobitú în mána şi díse: „Decá tu eştí într'adevérú mórtea mea, fá-te áşa de micá, ca s' potú intra în acestú osú. Şi atunci íţi voi crede, cá aievea tu eştí mórtea mea.”

Mórtea-i răspunde: „Decá chiar nu vréi s'émí credí, întelepte Solomóne, cá eu suntú mórtea, étá acuşi vei vedé şi te vei convinge.”

Şi mórtea se fácu de totú micá, intrá în scobitura osului şi díse: „Credí acuma, Solomóne?”

Atunci Solomonú luá iute unú astupuşú, îlú tescú bine în scobi-

tura osului, apoi invélindu-lú grosú cu plumbú, l'a aruncatú în mare şi díse:

„Când din mare vei eşi,
Atunci mórte me-i gási.”

(„Кад из Мора изашла,
Онда мене наша!”)

Şi-a plecatú în lume.

Mórtea a seđutú cincí-deci de aní în mare, fárá s' se fi aflatú cine-va s' o scóţá din osú. Intr'o vreme însé nisce pescari pescuindú în mare, au datú de osulú celú invéluitú în plumbú greu. Densii au simţitú, cá ceva le apasá mréja şi socotindú, cá e vr'unú pesce mare, au scosú mréja afará din apă.

Când au scos' o, au vędutú osulú invéluitú în plumbú şi s'au întebatú, ore ce póte fi într'insulú? Începurá a-lú destupa curioşi şi când fú destupatú, mórtea eşi şi-i întrebá: „Ómení buní, nu soíţi unde e înteleptulú Solomonú?”

Pescarii îi răspunserá, cá ei nu sciú unde e Solomonú.

Atunci mórtea s'a pusú din nou pe căutate şi a gânditú s'élú muncéscá cincí-deci de aní pe Solomonú, cum s'a muncitú şi ea cincí-deci de aní captuşitá în mare.

Auđindú înteleptulú Solomonú, cá mórtea a eşiú din mare, s'a pusú pe unú calú şi a luat' o la fugá. Când însé şi-a trasú pe sémá, cá mórtea o s'élú ajungá venindú pe urmele calului, a bătutú potcovele de-a'ndóselea şi a datú înainte fugindú din réspuţeri.

Mórtea a fugitú după elú, pe urma calului, câtú a pututú ea mai tare. Când a ajunsú însé la loculú, unde Solomonú a întorsú potcovele, s'a întorsú şi ea îndérétú.

Deodatá însé îi plesni prin minte, cá Solomonú éráşí a înşelat' o. Se întorse numai decâtú îndérétú şi pe urmele potcovelorú întorse ale calului, în sfêrşítú îlú ajunsé şi strigá după elú: „Nu mé vei înşela mai multú, întelepte Solomóne: Acum te voi face s' pátimesci şi s' te chinuesci cincí-deci de aní, precum m'ai chinuitú şi tu pe mine, când m'ai aruncatú în mare.”

Solomonú, auđindú vorbele morţii şi vędéndú, cá n'are încá-tráu, stétú locului şi díse: „Fá ce-ţi place. Una însé aşú fi doritú s' mai vędú, şi atunci mă-carú s' pátimescú orí cât de multú.”

„Şi ce ai dori tu s' veđi?” îlú întrebá mórtea.

„Nimica alta — îi răspunde Solomonú — decâtú s' te vędú cum eştí tu atunci, când eştí mai îngrozitóre şi mai spáimántátóre, s' te vędú, şi atunci fá cu mine ce-i voi.”

Mórtea se hotári s' împlinéscá dorinţa înteleptului Solomonú şi se fácu cum numai a pututú mai îngrozitóre.

Solomonú, când o vędú câtú e de îngrozitóre, la momentú muri de frică.

Vędéndú mórtea, cá Solomonú a muritú de frică, díse: „Şi de astádatá m'a înşelatú, şi nu l'am pututú chinú nicí-măcarú unú ceasú”...

Din sêrbesce, de Valmag.

Unu Diogene modernu

La Hemsdorf in Silesia a muritu unu bestranu care poseda o avere orecare...

O morte in timpul petrecerii.

Diarulu "Figaro" din Parisu istorisese urmatoarea intemplantare petrecuta in zilele din urma acolo:

Unu tineru functionaru, anume Louis Decresse, a fostu invitatu dimpreuna cu ceilalti chiriasi, a petrece sera de Craciunu la gazda casei.

Catra starstitulu cantecului, Decresse deveni deodata palidu si cadu leinat pe un scaun. Dandu-i-se in graba ajutoru...

Nou abonamentu

GAZETA TRANSILVANIEI. Cu 1 Ianuarie 1891 stilu vechiu se deschide nou abonamentu, la care invitamu pe toji amici si sprijinitorii foliei nostre.

Prețulu abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe unu anu 12 fl. Pentru România și străinatate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unu anu 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă

Pentru Austro-Ungaria: pe anu 2 fl., pe șese luni 1 fl. Pentru România și străinatate: pe anu 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se poțe faoe mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou se binevoescă a scrie adresa lamuritu și a arăta și posta ultimă.

Administrațunea "Gazetei Transilvaniei".

Sciri comerciale.

B. Pesta, 27 Dec. Negotu de produse din cauza serbatorilor, nu s'a făcutu de locu. Numeraru neintreruptu rar.

Cereale. Pe piețele esterne, negotulu ca de obicei inainte de finea anului puțin animatu.

In B. Pesta grăulu a avutu negotu môle. Pentru esportu nu s'a vendutu nimic.

Săcara, orzulu și porumbulu deasemenea au fostu slabu negociate.

Pastăiose. Constelațunea de negotu liniștită. Transacționu s'au făcutu numai pentru consumulu internu.

Coloniale, neschimbate in prețu. Victualie. Pentru serbatoru au intratu din toji articli cantități abundante.

In ceilalti articli mișcare forte puțină.

Calendarul săptămânii. Decembrie are 31 zile. Sorele: 7.49, 7.49, 7.49, 7.48, 7.48, 7.47, 7.47. Căleand. Gregorian: 4 Isabela, 5 Simeon, 6 Botez. D-lui, 7 Raimond, 8 Erhard, 9 Iuina, 10 Pavel st.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 31 Dec. n 1890

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect, Prețul per 100 chilogr. Includes items like Grâu Bănățenesc, Grâu de Pesta, etc.

Bursa din București din 30 Dec.

Table with columns: Valori, % se cump. Includes items like Rentă română perpetuă 1875, Oblig. de stat C. F. Române, etc.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 30 Dec. n. starea rimătorilor a fostu de 86.797 capete.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 30 Dec. n. starea rimătorilor a fostu de 86.797 capete, la 30 Dec. au intratu — capete și au esitu — rămânendu la 16 Dec. unu nu. mēru de — capete. Se notēză: marfa un-gurescă veche, grea dela 42 până la 43 cr. marfa un-gurescă tinēră grea dela — cr. până la 44 cr., de mijlocu dela 44 cr. până la 44 1/2 cr.

ușoră dela 42 cr. până la 43 cr. — Marfa țerănescă grea dela — până la — cr. — de mijlocu dela 43 cr. până la 43 1/2 cr. ușoră dela 42 cr. până la 43 cr. — Marfa de România de Băkonu grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociu grea dela — cr. până la — cr. insē transito ușoră dela — cr. până la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociu dela — cr. până la — cr. Marfa serbescă grea dela 42 1/2—43 cr. transito, ușoră dela 41—41 1/2 cr. Porci îngrășați de unu anu dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruzu dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăritu, a gară cu 4 1/2.

Cursulu losurilor private din 23 Dec.

Table with columns: cum p., vinde. Includes items like Basilica, Creditu, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunare, etc.

Cursulu pieței Brașov

Table with columns: Sanenote romănesci Cump., Argintu romănescu, Napoleon-d'ori, etc.

Cursulu la bursa de Vienna

Table with columns: Benta de aur 4%, Benta de hărtia 5%, Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar, etc.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabilu interimalu: Gregoriu Maior.

No. 292-1890 456:3-2

Concursu literaru.

In scopulu de a se esecuta conclusul adunării generale a asociaționii transilvane din anul 1889, ca din suma de fl. 1000 v. a. votată pro 1890 și din suma de alți fl. 1000 votată pro 1891, se se premieze și tipărescu scrieri și broșuri întocmite anume pentru poporu din agricultură, igienă, etc. avēndu acelea a forma "Biblioteca populară a Asociaționii transilvane", comitetulu Asociaționii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, în ședința sa dela 28 Noemvrie a. c. a hotărātu se esorie deocamdată, ca de începutu, concursu la trei premii pentru următoarele lucrări:

- 1. Unu premiu de fl. 100 v. a. pentru cea mai bună lucrare asupra următorulu subjectu: „Economia noastră după comassare” Lucrarea va trebui să cuprindă po-vețe practice despre metodulu cum aru trebui întocmită economia noastră după comassare, ca se nu suferu poporul, și să fiă anume întocmită pentru poporu. Manuscrisulu trebuie să cuprindă materia pentru cel puțin 4 côle de tiparu în 8º garmondă. 2. Unu premiu de fl. 100 v. a. pen-

tru cea mai bună lucrare asupra următoarei teme:

„Higiena copilului dela nascere până la anul 7-lea alu etății”.

Lucrarea va tracta despre tottu ce privescu nutrirea, îmbrăcăminte, curățenia, locuința, ocupațunea, mișcarea și joculu copilului, ea va trebui să conțină apoi și profilaxa morburilor de copii și să fiă anume întocmită pentru poporu. Manuscrisulu trebuie să cuprindă materia pentru cel puțin 4 côle de tiparu în 8º garmondă.

3. Unu premiu a cărui mărime se va hotărātu după numărulu côlelor de tiparu computându-se cōla de tiparu în 8º garmondă cu fl. 12 v. a. pentru cea mai bună culegere de poesii, basme (povești) și datine populare alese, și până acumu ne-publicate.

4. Afară de aceste premii a hotărātu comitetulu Asociaționii transilvane se destineze suma de fl. 400—500 v. a. pentru a se premia din ea cele mai bune studii științifice asupra unor teme alese liberu de autoru din ramulu istoric și epigrafic, seu filologic, cu deosebire în ceea ce privescu trecutul și prezentulu poporului român și alu pământulu, pe care locuim, seu apoi din ramulu sciințelor naturale, oare se voru publica seu s'au publicat dela adunarea generală din Făgărașu (1889) încōce, prin mijlocu organului asociaționii „Transilvania”. Mărimea premiilor pentru studiile aceste științifice se va fixa în vederea valōrei lor științifice.

Terminulu presentării la concursu a manuscriselor relative la premiile de sub Nri 1, 2, 3, 4 va fi 30 Iunie 1891 n.

Până la acestu terminu concurenții la unulu din premiile esorise voru binevoei a trimite manuscrisele lor la presi-diuulu asociaționii transilvane în Sibiu, strada Morii No. 8. Manuscrisele intrate mai târziu nu se voru lua în considera-țiune.

Manuscrisele se voru presenta anonime și scrise de mână străină, purtându o devisă, care va fi reproducă într'unu plicu sigilat, conținēndu numele concu-rentulu.

Aceia dintre concurenți, cari reflectēză la unulu din premiile de sub Nr. 4, pe basa lucrărilor tipărite deja în organulu asociaționii, voru binevoei a notifica aloc lucrarea respectivă, fiă directu fiă pe calea redacționii.

Premiile aceste se voru decerne și inainte de terminulu fixatu mai susu.

Asociațunea transilvană își rezervă dreptulu de proprietate asupra lucrărilor premiate, precum și dreptulu de a tipări fiă în organulu seu fiă separatu de acela, lucrările ce voru fi premiate, îndatorându-se a pune la dispozițunea auctorulu gratuitu 100 esemplare tipărite.

Din făcare grupă se va conferi premiulu lucrării celei aflate mai bune, er celelalte lucrări, care se voru găsi vrednice de publicare, voru obține o mențiune onorabilă și se voru publica pe rēndu în organulu asociaționii.

Manuscrisele nepremiate și nomenționate se voru remite autorilor, fără a se publica numele lor.

Censurarea lucrărilor intrate la concursu comitetulu asociaționii transilvane o va efectui în sensulu conclusulu adunării generale a asociaționii din anul acesta (ședința II. pt. 19, lit. h. 5).

Din ședința comitetulu Asociaționii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 29 Decemvrie 1890.

G. Barițiu, Dr. I. Crișianu. președinte.

Pentru stomachu stricatu, iindigestiune și pentru tōte acele nenumerate bōle, cari provinu din cauza conturbării organelor de nutrire, se probēză ca unu medicamentu eseculentu „Balsamulu de viețu alu lui Dr. Rosa” din farmacia lui B. Fraņgeru în Praga; acesta este de cōpētatu aproape în tōte farmaciile mai mari.

ANUNCIU. Vestminte de căluseri, bine conservate și de nou adeptate, se află la subscrisulu și se dau spre folosință în carnevalulu ce vine pre lângă o taxă moderată, ce se va statori reciproc și reflectanții. Orăștia. 16 (28) Decemvrie 1890. Iuonū Lazaroiu m. p. 484,1 comerciantu.

Ball-Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 6.35 p. Meter—(ca. 650 Stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster nugehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Farmacia la „goldenen Reichsapfel.“ **I. PSERHOFER** I. Singer- strasse 15. Viena,

Pilule pentru curățirea sângelui, vechiu cunoscut medicament de casă ușor purgativ, mai înaintea numite „Pilule universale“, merită cu totu dreptul numirea din urmă, de ôre-ce în realitate sunt multe bôle, la cari aceste pilule au dovedit efectul în adevăr escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lăpțe pretutindenea, de mulți medici prescrise și puține familii se vor afla, la cari aru lipsi o mică provisiune din acest medicament de casă escelent.

Din aceste pilule costă: 1 cutiă cu 15 pilule 21 cr., 1 sulă cu 6 cutii 1 fl. 5 cr., la trimitere nefrancată cu rambursă 1 fl. 10 cr.

Trimițându-se prețul înainte costă dinpreună cu espedarea francată. 1 sulă cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. — (Mai puțin de un sul nu se pôte trimite.)

Se face rugarea de a cere pilulele pentru curățirea sângelui anume (espres) ale lui I. Pserhofer și de a observa la aceea, ca etichetele de pe capacul flă-cărei cutii să fie provédute cu subsemnătura I. PSERHOFER, care se află și pe instrucțiune în colóre roșă.

Balsam în contra degerăturii de I. Pserhofer, 1 borcanelu 40 cr., cu trimitere francată 65 cr.

Sucul Spitzwegerich, în contra catarului, răgușelei, tusei spasmodice etc. 1 sticlă 50 cr.

Alifă americană în contra durerilor reumatice, 1 fl. 20 cr.

Praf în contra asudării picioarelor, prețul unei cutii 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Balsam în contra gușilor, 1 sticlă 40 cr., cu trimitere francată 65 cr.

Esență de viață (Picăturile de Praga), pentru stomach stricat, contra nemisturii etc. etc. 1 sticlă 22 cr.

Minunatul balsam englezesc. 1 sticlă 50 cr., 1 sticlă mică 12 cr.

Prafuri în contra tusei etc. (Fiakerpulver) 1 cutiă 35 cr., cu trimitere francată 60 cr.

Pomada-Tanochinină de I. Pserhofer, cel mai bun mijloc pentru creșterea părului. Un borcan 2 fl.

Plastru-universal, de profesoru Stuedel, medicament de casă pentru rani, bube etc. 1 borcan 50 cr., cu trimitere francată 75 cr.

Sare-universală de curățenie, de A. W. Bulrich. Un medicament de mistuire stricate. 1 pachet 1 fl.

Afară de preparatele aci numite se mai află tôte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tôte diarele austriace, și la casă, când unele din aceste specii nu s'ar afla în deposit, se vor procura la cerere cu promptitudine și câtu se pôte de efină.

Trimiterea cu poșta se efectuează grabnică, fiind prețul trimis înainte, comanda mai mară se efectuează și cu rambursă.

Trimițându-se prețul înainte, (mai bine cu mandat postal) portul este mai efină, ca cu rambursă. 467,12—7

Calic cel ce nu abonéază „CALICUL“
diar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni
anul alu XI-lea
cu prețulu de 3 fl. séu 7 franci pe an.
Celu ce abonéază „Calicul“ ride și pe dōga morții de sară dōgele dela bute.
Abonenții, cari ne trimitu întregu abonamentulu de 3 fl. séu 7 franci deodată, primesc
„Calendarulu Calicului pe anul 1891“
pe deasupra, ca fuorul popii, adecă gratis espedat franco.
Altecu „Calendarulu Calicului“ costă 30 cr., séu 1 franc.
Numérulu primu alu „Calicului“ ilă espedam tu tuturor celoru ce ni-lă ceru, ca numéru de probă, gratis.
A se adresa la Sibiu:
Administrațiunea „Calicului“.
479,3—3

Ajutoru grabnic și siguru
pentru
SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!
Mijloculu cel mai bun și eficace pentru mănținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei misturi bune este deja pretutindenea cunoscutulu și plăcutulu
„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.
Acestu balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tã-măditore se dovedesce ca forte folositoru în contra tuturor greutăților de mistuire căree de stomach, lipsa de apetitu, rigăelei, congestiunilor, haemorhoidelor etc. etc. In urma eficacității sale a devenit acestu balsam acum unu siguru și dovedit medicament de casă popularu.
Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.
Mii de scrisori de recunoștință stau la dispozițiã!
FIȚI ATENȚI!!!
Spre a evita înșelătorii, facu pe fiecare atentu, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singuru numai de mine este preparat după receta originală, este învelită în hãrtia grósă albastră, care pôrtă în lungulu ei inscripțiã: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari sunt provédute cu alăturata marcă a fabricii luat sub scutul legalu.
Dr. Rosa's Lebens-Balsam
Veritabilu se pôte procura numai în
Depositulu principalu alu producătorulu
B. Fragner,
Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205—3.
In Budapesta: la farmacia I. von Török.
Tôte farmaciile din Brașov, precum și tôte farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungară au deposite din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se pôte avea:
Alifa de casă universală de Praga
(Fragor Universal-Haussalbe)
unu medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu în contra tuturor inflamațiunilor, rãnilor și umflăturilor.
Acésta se întrebunțéază cu succesu siguru la inflamațiuni. la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelor cu ocasiunea întrecării copilulu, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariți (ulcerațiuni la degete, la întãrituri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipome etc. — Tôte inflamațiunile, umflături, întãrituri se vindecă în timpul cel mai scurtu; la casuri însă, unde s'a formatu deja puroiu absorbé buba și o vindecă în timpul cel mai scurtu fără dureri.
In cutióre à 25 și 35 cr.
FIȚI ATENȚI!
De ôrce alifa de casă universală de Praga se imităzã forte desu, facu pe fiecare atentu, ca singuru numai la mine se preparé după receta originală. Acésta este numai atunci veritabilă, decă cutiórele din metalu galbinu, în cari se pune, sunt înfășurate în hãrtia roșă pe care s'află tipãrită în 9 limbi esplacțiunea cum se întrebunțéze. împachetate și în cartone vinete — cari sunt provédute cu marca fabricii de mai susu.
Balsam pentru audu.
(Gehör-Balsam)
Celu mai probat și prin multe încercãri cel mai temeinicu medicamentu pentru vindecarea audu greu si spre redobândirea audu perdut. 1 Flacon 1 fl. 324,26—17

PREȚULU fl. 2.95 cr.
OV. CALINDARU fl. 3.75 cr.

Ceasornicu cu mehanism pentru des-teptatã, Anker, nôptea luminãtoru. Înãlțimea de 8 centimetri, cãsulia de metalu nikel.
FABRICA DE CEASORNICE
a lui
EMIL MAYER
Wien. I., Bauernmarkt 12.
Lista cu prețurile de fabricã pentru tôte cesornicele de pãrete și de buzunarã gratisu. 478,10—5

Forté importantã invențiune contra slãbi-ciniei (impotență.)
Pentru Bãrbați!
Cu **Potentator** c. r. pat. se vindecã bãrbații imediat și durabilu, fără urmãri, la casuri unde nimic nu a ajutat, chiar cei slãbiți de mulți ani, séu cei cari a perdutã puterea (o cură esternă, plăcută, neiritabilă, garantatã de nesupãrãtore) a se întrebunțã 10 minute pe zi. Atestate dela cei mai distinși profesori, recomandațiuni de către medic și mii de scrisori de mulțãmire din partea celor ce s'au vindecatã radicalu, recomandã fără interesu întrebunțãrea **Potentatorulu** c. r. pat. Succesulu durabilu. Trimiterea cu poșta și pachetarea se face în modul cel mai discretu. Conținutul și proveniența secretã. **Dr. CARL ALTMANN**, Viena. VII., Mariahilferstrasse No. 70.— Broșure se trimite la cerere gratisu și franco. 477,13—4
Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potu cumpãra în tutungeria I. Gross, și în librãria Nicolae Ciurcu.

FOTOGRAFU!
Subsemnatulu am onóre a aduce la cunoscința onor. publicu, că m'iam instalatã în
STRADA CĂLDĂRARILOR No. 52 (fostu 506),
unu
ATELIER FOTOGRAFIC
esecutãndu cu precisiune și dupã celu mai nou sistem, fotografii, dela formatulu cel mai micu, până la mărime naturală, cu prețuri forte moderate.
Rugãndu pe onor. publicu a mē cerceta, semnezã cu tótã stima
HEINRICH ADLEFF,
491,2—1 fotografu.

Szám 3887—1890 tkvi. 497,1—1
Arverési hirdetményi kivonat.
A fogarasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Miku András végrehajtatónak Popu Gridanu Simion végrehajtatá szvenvedó elleni 29 f. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében, a brassói kir. törvénysek a fogarasi kir. járásbíroság területén lévő Also-Komonán fekvő az also komonai 9 szám tjkvben foglalt: 23—58 hr. sz. és 558 hr. sz. ingatlanok 920 f. kikiáltási árban a Stojka Iuliana szül. Halmagyi és Stojka György haszszonélvezeti joga ernitetlen hagyásával elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891 évi Január hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor Also Komona község házánuál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíroságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Fogaras 1890 évi Oktober hó 11-én.
A fogarasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság.